

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.05.2016
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	22.12.2016
Avaldamismärge:	RT I, 06.04.2016, 22

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seadus¹

Vastu võetud 21.10.1998

[RT I 1998, 98, 1575](#)

jõustumine 01.04.1999

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.10.1999	RT I 1999, 84, 762	25.11.1999
17.05.2000	RT I 2000, 40, 254	01.08.2000
14.06.2000	RT I 2000, 58, 376	01.12.2000
17.01.2001	RT I 2001, 16, 68	16.02.2001
06.06.2001	RT I 2001, 58, 352	12.07.2001
terviktekst RT paberandjal	RT I 2001, 68, 407	
05.06.2002	RT I 2002, 53, 336	01.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
20.11.2002	RT I 2002, 102, 599	01.05.2004
18.12.2002	RT I 2003, 4, 21	01.03.2003
15.01.2003	RT I 2003, 13, 65	01.05.2003
14.04.2004	RT I 2004, 28, 189	01.05.2004
14.04.2004	RT I 2004, 30, 208	01.05.2004
09.06.2004	RT I 2004, 53, 369	07.08.2004, osaliselt 01.01.2005
14.12.2005	RT I 2005, 71, 548	08.01.2006, osaliselt 01.03.2006
26.01.2006	RT I 2006, 7, 42	04.02.2006
17.05.2006	RT I 2006, 26, 191	01.08.2006
14.06.2006	RT I 2006, 31, 235	01.09.2006
26.10.2006	RT I 2006, 50, 377	14.12.2006
18.01.2007	RT I 2007, 9, 44	01.02.2007
14.11.2007	RT I 2007, 62, 394	jõustub Eesti lõplikul ühinemisel Euroopa Liidu ühtse viisaruumiga, osaliselt 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008
04.12.2007	RT I 2007, 68, 420	jõustub vastavalt Eesti ühinemisele Euroopa Liidu ühtse viisaruumiga, osaliselt 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008
18.12.2008	RT I 2009, 4, 26	26.01.2009
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010
09.12.2009	RT I 2010, 3, 4	25.01.2010, osaliselt 05.04.2010, 01.10.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Nõukogu 13.07.2010. a otsus

		Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
12.05.2010	RT I 2010, 26, 129	05.10.2010
11.11.2010	RT I, 29.11.2010, 2	24.12.2010, osaliselt 01.01.2011
27.01.2011	RT I, 23.02.2011, 3	01.01.2012
17.02.2011	RT I, 21.03.2011, 2	01.01.2012 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
08.12.2011	RT I, 22.12.2011, 3	23.12.2011 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
06.06.2012	RT I, 29.06.2012, 2	09.07.2012, osaliselt 01.01.2013
28.03.2013	RT I, 18.04.2013, 2	28.04.2013
12.06.2013	RT I, 03.07.2013, 2	01.10.2013 Seaduses asendatud läbivalt sõna „väljasaatmiskeskus” sõnaga „kinnipidamiskeskus”.
05.12.2013	RT I, 21.12.2013, 1	22.12.2013
12.02.2014	RT I, 26.02.2014, 2	01.10.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014, osaliselt 23.03.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
18.02.2015	RT I, 23.03.2015, 1	02.04.2015, osaliselt 01.01.2016
16.03.2016	RT I, 06.04.2016, 1	01.05.2016

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab välismaalasele Eestist väljasõidukohustuse ning Eestisse sissesõidukeelu kohaldamise alused ja korra ning välismaalase Eestist läbisõidu korra. [RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

(1¹) [Kehtetu -RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi. Sissesõidukeelu kohaldamise menetluse suhtes ei rakendata haldusmenetluse seaduses sätestatud.

(3) Käesoleva seaduse sätteid kohaldatakse Eesti Vabariigile siduvas välislepingus toodud erisusi arvestades. [RT I 2007, 62, 394- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

§ 1¹. Välismaalane

(1) Välismaalane käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes ei ole Eesti kodanik või Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanik.

(2) Käesoleva seaduse tähenduses ei peeta välismaalaseks Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ega Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku perekonnaliiget, kellel on viibimis- või elamisõigus Eestis. [RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 1². Saatjata alaealine välismaalane

(1) Saatjata alaealine välismaalane on alla 18-aastane välismaalane, kes saabub või on saabunud Eestisse ilma vanema, eestkostja või muu vastutava täisealise isikuta või kes jääb Eestis viibides ilma vanemast, eestkostjast või muust vastutavast täisealisest isikust.

(2) Eeldatakse, et alaealisega Eestis koos viibival vanemal, eestkostjal või muul vastutaval täisealisel isikul on isikuhooldusõigus. Politsei- ja Piirivalveameti või Kaitsepolitsei ameti nõudmisel on vanem, eestkostja või muu vastutav täisealine isik kohustatud tõendama isikuhooldusõiguse olemasolu.

(3) Saatjata alaealiseks välismaalaseks ei peeta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alaealist, kellele on Eestis kohtu poolt määratud füüsilisest isikust eestkostja. [RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

§ 1³. Saatjata alaealise ja piiratud teovõimega täisealise välismaalase esindamine

(1) Käesolevast seadusest tulenevaid menetlustoiminguid ei või saatjata alaealine teha seadusliku esindajata, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(2) Saatjata alaealise ja piiratud teovõimega täisealise välismaalase esindamisele kohaldatakse perekonnaseaduses sätestatud, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(3) Saatjata alaealist võib esindada käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud füüsiline või juriidiline isik, kes on usaldusväärne ning kellel on saatjata alaealise esindamiseks vajalikud teadmised ja oskused.

(4) Politsei- ja Piirivalveamet võib sõlmida käesolevas seaduses sätestatud menetlustes saatjata alaealise esindamiseks lepingu füüsilise või juriidilise isikuga.

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

§ 2. Välismaalase Eestis viibimise seaduslikud alused

(1) Eestis viibimiseks peab välismaalasel olema seaduslik alus. Välismaalasel on keelatud viibida Eestis ilma seadusliku aluseta.

(2) Välismaalase Eestis viibimise seaduslikud alused (edaspidi *viibimisalused*) sätestab välismaalaste seadus.

(3) Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku ning nende perekonnaliikmete Eestis viibimise ja elamise seaduslikud alused (edaspidi *viibimisalused*) sätestab Euroopa Liidu kodaniku seadus.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 3. Väljasõidukohustus

(1) Väljasõidukohustus on välismaalase kohustus Eestist lahkuda, mis tuleneb vahetult seadusest või seaduse alusel antud haldusaktist.

(2) Vahetult seadusest tulenevalt on väljasõiduks kohustatud välismaalane, kelle viibimisalus lõpeb, kui seda ei pikendata, ning välismaalasel ei ole muud viibimisalust.

(3) Seadusest tulenevalt väljasõiduks kohustatud välismaalane peab Eestist lahkuma viibimisaluse kehtivusaja jooksul.

§ 4. Ettekirjutus

(1) Ettekirjutus on haldusakt, millega kohustatakse Eestis viibimisalusetat viibivat välismaalast käesolevas seaduses sätestatud juhtudel ja korras Eestist lahkuma või oma Eestis viibimine seadustama.

(2) Välismaalane on kohustatud täitma ettekirjutuse lühima võimaliku aja jooksul.

§ 5. Väljasaatmine

Väljasaatmine on seaduses sätestatud juhtudel ja korras väljasõidukohustuse sunniviisiline täitmine.

§ 6. Sissesõidukeeld

Sissesõidukeeld on tõkend, mille eesmärk on vältida ebasoovitava välismaalase Eestisse saabumist ja Eestis viibimist.

§ 6¹. Migratsioonijärelevalvetnik

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 6². Menetluse üldsätted

Käesolevas seaduses sätestatud menetlustele kohaldatakse välismaalaste seaduse §-des 13–15, 18, 19, 21–28, 30–40, 42, 270, 271 ja 281–284 sätestatud.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 6³. Riiklik järelevalve

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle teostavad Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet.

(2) Kaitsepolitseiamet teostab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu kohaselt riiklikku järelevalvet julgeolekuasutuste seadusest tulenevate ülesannete täitmisel kuriteo tõkestamiseks.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet võivad käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitse seaduses sätestatud erimeetmeid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(4) Korrakaitse seaduse §-des 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid võib kohaldada üksnes juhul, kui on põhjendatult alust arvata, et ilma nimetatud meetmeid kohaldamata ei ole välismaalase lahkumiskohustuse täitmine tulemuslik.

(5) Korrakaitse seaduse §-s 45 sätestatud meetet võib kohaldada üksnes politseiametnik.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 6⁴. Välismaalase väljasaatmise vaatlus

(1) Välismaalase väljasaatmise vaatluse eesmärk on jälgida välismaalase väljasaatmise läbiviimisel menetlusnõuete järgimist ning anda Siseministeriumile arvamusi ja soovitusi väljasaatmise läbiviimise kohta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud eesmärgil sõlmib Siseministerium, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet lepingu asutuse või eraõigusliku juriidilise isikuga.

(3) Välismaalase väljasaatmise vaatlust teostav asutus või eraõiguslik juriidiline isik peab olema usaldusväärne ja omama välismaalase väljasaatmise korraldamise seaduslikkuse hindamiseks vajalikke teadmisi ja oskusi.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud leping annab välismaalase väljasaatmise vaatlust teostavale asutusele või isikule õiguse töödelda hindamise eesmärgil ja vajalikus ulatuses välismaalase isikuandmeid ning muid asjassepuutuvaid andmeid.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 6⁵. Eraõigusliku juriidilise isiku kaasamine

(1) Siseministerium, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet võib kaasata välismaalase Eestist lahkumiskohustuse täitmise abistamiseks eraõigusliku juriidilise isiku.

(2) Eraõigusliku juriidilise isiku kaasamiseks sõlmib Siseministerium või Politsei- ja Piirivalveamet eraõigusliku juriidilise isikuga tsiviilõigusliku lepingu, milles sätestatakse tema ülesanded, õigused, kohustused ja vastutus.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud leping annab eraõiguslikule juriidilisele isikule õiguse töödelda lepingus sätestatud eesmärgil ja ulatuses välismaalase isikuandmeid ja muid asjassepuutuvaid andmeid.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 6⁶. Tasuta õigusabi andmine

(1) Välismaalasel on õigus saada riigilt õigusabi lahkumisetekirjutuse, väljasaatmise või lahkumisetekirjutuses kohaldatud sissesõidukeelu otsuse vaidlustamiseks juhul, kui välismaalasel puuduvad piisavad rahalised vahendid õigusabi kulude kandmiseks.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigusabi antakse riigi õigusabi seaduses sätestatud korras.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(3) Kui Siseministerium või Politsei- ja Piirivalveamet on sõlminud eraõigusliku juriidilise isikuga lepingu õigusabi andmiseks, tagatakse taotlejale käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud alusel õigusabi lepingu kohaselt ja tema suhtes ei kohaldata riigi õigusabi seadust.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(4) [Kehtetu -RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 6⁷. Haavatavate isikute kaitse

Käesolevas seaduses sätestatud menetlustes on menetlust läbiviiv haldusorgan kohustatud arvestama alaealiste, saatjata alaealiste, puuetega inimeste, eakate, rasedate, alaealiste lastega üksikvanemate ning piinamise, vägistamise või muu raske psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalga ohvriks langenud isikute erivajadusi.

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

§ 6⁸. Välismaalase põgenemise oht

Lahkumisettekirjutuse tegemisel või välismaalase kinnipidamisel hinnatakse välismaalase põgenemise ohtu. Välismaalase põgenemise oht esineb, kui:

- 1) välismaalane ei ole Eestist või Schengeni konventsiooni liikmesriigist lahkunud pärast lahkumisettekirjutusega määratud lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaega;
- 2) välismaalane on esitanud valeandmeid või võltsitud dokumendi Eestis viibimise seadusliku aluse või selle pikendamise, Eesti kodakondsuse, rahvusvahelise kaitse või isikut tõendava dokumendi taotlemisel;
- 3) on põhjendatud kahtlus välismaalase isikusamasuses või tema kodakondsuses;
- 4) välismaalane on korduvalt toime pannud tahtlikke kuritegusid või toime pannud kuriteo, mille eest on talle mõistetud vangistus;
- 5) välismaalane ei ole järginud tema suhtes lahkumisettekirjutuse täitmise tagamiseks kohaldatud järelevalvemeetmeid;
- 6) välismaalane on Politsei- ja Piirivalveametile või Kaitsepolitseiametile teada andnud, et ta ei täida lahkumiskohustust;
- 7) välismaalane on sisenenud Eestisse tema suhtes kohaldatud sissesõidukeelu kehtivusaja jooksul;
- 8) välismaalane on kinni peetud Eesti välispiiri ebaseadusliku ületamise tõttu ning ta ei ole saanud luba või õigust Eestis viibida;

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

- 9) välismaalane on loata lahkunud määratud elukohast või teisest Schengeni konventsiooni liikmesriigist.

[RT I, 06.04.2016, 1- jõust. 01.05.2016]

2. peatükk ETTEKIRJUTUS

§ 7. Lahkumisettekirjutus

(1) Viibimisalusetas Eestis viibivale välismaalasele tehakse ettekirjutus Eestist lahkumiseks (edaspidi *lahkumisettekirjutus*).

(2) Lahkumisettekirjutusega tehakse kindlaks, et välismaalane viibib Eestis ebaseaduslikult, pannakse välismaalasele kohustus Eestist lahkuda, määratakse lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaeg, tehakse hoiatus välismaalase suhtes sunniraha rakendamise kohta lahkumisettekirjutuse täitmata jätmise korral, tehakse hoiatus lahkumiskohustuse sundtäitmise kohta ja vajaduse korral kohaldatakse välismaalase suhtes sissesõidukeeldu.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(3) Lahkumisettekirjutusega võib lahkumiskohustuse täitmise tagamiseks kohaldada järelevalvemeetmeid.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(4) Lahkumisettekirjutuses tehtud hoiatuses välismaalase suhtes sunniraha rakendamise kohta märgitakse nõutav sunniraha suurus. Sunniraha ülemmäär on 640 eurot.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 01.01.2011]

(5) Kui lahkumisettekirjutus tehakse välismaalasele, kes töötab Eestis ilma seadusliku aluseta, teavitab Politsei- ja Piirivalveamet teda välismaalaste seaduse §-s 286¹ sätestatud tööandja kohustustest ning töövaidluse lahendamise ja riigi õigusabi saamise võimalustest.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 01.01.2016]

§ 7¹. Lahkumisettekirjutuse põhjendamine

(1) Lahkumisettekirjutust põhjendatakse.

(2) Lahkumisettekirjutuse põhjenduses avaldatakse üksnes õiguslik alus ning ei avaldata faktilist alust, sellega seotud asjaolusid ega asjassepuutuvaid kaalutlusi, kui välismaalasele on tehtud lahkumisettekirjutus järgmistel asjaoludel:

- 1) esineb välismaalase põgenemise oht;
- 2) välismaalasele ei anta elamisloa või rahvusvahelist kaitset seetõttu, et elamisloa või rahvusvahelise kaitse saamise taotlus on põhjendamatu;
- 3) välismaalane on esitanud elamisloa või rahvusvahelise kaitse saamise menetluses valeandmeid või võltsitud dokumendi menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta;
- 4) välismaalane kujutab ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule;
- 5) välismaalase kohta on tehtud käesoleva seaduse § 28² lõikes 1 sätestatud riiki mittelubamise otsus;

6) lahkumisettekirjutus tehakse välismaalasele, kes on kinni peetud Eesti välispiiri ebaseadusliku ületamise tõttu ning kes ei ole saanud luba või õigust Eestis viibida;

7) välismaalasel on kohustus lahkuda Eestist pärast vanglast vabanemist.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul tehakse välismaalasele vormikohane lahkumisettekirjutus.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud vormikohases lahkumisettekirjutuses esitatavate andmete loetelu ja lahkumisettekirjutuse vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(5) Politsei- ja Piirivalveamet koostab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud lahkumisettekirjutuse sisu kohta teabelehe vähemalt viies keeles, mida ebaseaduslikult Eestisse saabunud välismaalased enim mõistavad.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet avalikustab käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud teabelehe oma veebilehel.

(7) Loetelu keeltest, milles käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud teabeleht koostatakse, kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor käskkirjaga.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 7². Lahkumiskohustuse täitmise tähtaja määramine

(1) Lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaeg on lahkumisettekirjutusega määratud tähtpäev, mille saabumise ajaks on välismaalane kohustatud Eestist lahkuma.

(1¹) Lahkumisettekirjutuses määratakse lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaeg.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(2) Lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaja võib jätta määramata ja lahkumisettekirjutuse kohe sundtäita, kui:

1) esineb välismaalase põgenemise oht;

2) välismaalasele ei anta elamisloa või rahvusvahelist kaitset seetõttu, et elamisloa või rahvusvahelise kaitse saamise taotlus on põhjendamatu;

3) välismaalane on esitanud elamisloa või rahvusvahelise kaitse saamise menetluses valeandmeid või võltsitud dokumente menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta;

4) välismaalane kujutab ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule;

5) välismaalase kohta on tehtud käesoleva seaduse § 28² lõikes 1 sätestatud riiki mittelubamise otsus;

6) lahkumisettekirjutus tehakse välismaalasele, kes on kinni peetud Eesti välispiiri ebaseadusliku ületamise tõttu ning kes ei ole saanud luba või õigust Eestis viibida;

7) välismaalasel on kohustus lahkuda Eestist pärast vanglast vabanemist.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(3) Lahkumisettekirjutuse tegemisel arvestatakse igal üksikjuhtumil kõiki olulisi asjaolusid ja kaalutakse põhjendatud huve.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(4) Lahkumisettekirjutusega määratakse lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaeg ajavahemikus 7 kuni 30 päeva.

(5) Lahkumisettekirjutuses sätestatud vabatahtliku lahkumiskohustuse tähtaega võib pikendada kuni 30 päeva võrra korraga, kui välismaalase jaoks osutub ebaproportsionaalselt koormavaks lahkumisettekirjutuse täitmine lahkumisettekirjutuses sätestatud tähtaja jooksul, võttes arvesse:

1) välismaalase Eestis viibimise kestust;

2) mõju koolis õppivale lapsele;

3) välismaalase perekondlikke ja sotsiaalseid sidemeid Eestis ja

4) muid tähtsust omavaid asjaolusid.

(6) Kui lahkumisettekirjutusega on määratud vabatahtliku lahkumise tähtaeg, võib vabatahtliku lahkumise tähtaega lühendada ja lahkumiskohustuse sundtäita enne vabatahtliku lahkumise tähtaja lõppemist, kui:

1) esineb välismaalase põgenemise oht;

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

2) välismaalasele ei anta elamisloa või rahvusvahelist kaitset seetõttu, et elamisloa või rahvusvahelise kaitse saamise taotlus on põhjendamatu;

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

3) välismaalane on elamisloa või rahvusvahelise kaitse saamise menetluses esitanud valeandmeid või võltsitud dokumente menetluses tähtsust omavate asjaolude kohta või

4) välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule.

(7) Lahkumisettekirjutuse vabatahtliku lahkumise tähtaja pikendamise, pikendamisest keeldumise või lühendamise otsuse või lahkumisettekirjutusega kohaldatud sissesõidukeelu või selle kehtivusaja muutmise vaidlustamine ei lükka välismaalase lahkumiskohustuse sundtäitmise tähtaega edasi ega anna välismaalasele seaduslikku alust Eestis viibimiseks.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 7³. Lahkumiskohustuse sundtäitmine

(1) Pärast lahkumisettekirjutusega määratud lahkumiskohustuse täitmise tähtaja saabumist võib välismaalase lahkumiskohustuse igal ajal sundtäita.

(2) Välismaalase lahkumiskohustus sundtäidetakse tema kinnipidamise ja Eestist väljasaatmise teel.

(3) Välismaalase väljasaatmisel koostab sundtäitmist korraldav haldusorgan sundtäitmise toimingu protokoll.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud sundtäitmise toimingu protokollis on vormi ja selles esitatavate andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(5) Sundtäitmise toimingu protokoll ei koostata, kui välismaalasele ei ole käesoleva seaduse § 7²lõike 2 kohaselt määratud vabatahtliku lahkumise tähtaega või välismaalasele määratud vabatahtliku lahkumise tähtaega on lühendatud käesoleva seaduse § 7²lõike 6 alusel.

(6) Sundtäitmise toimingu protokollis peale ei saa välismaalane esitada kaebust halduskohtule.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 7⁴. Lahkumisettekirjutuses kohaldatava sissesõidukeelu kehtivusaja määramine ja lahkumisettekirjutuses sissesõidukeelu kohaldamata jätmine

(1) Lahkumisettekirjutuses kohaldatakse välismaalase suhtes sissesõidukeeldu kolmeks aastaks lahkumisettekirjutuse täitmise päevast arvates.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(2) Kui välismaalasele tehakse vormikohane lahkumisettekirjutus, kohaldatakse lahkumisettekirjutuses välismaalase suhtes sissesõidukeeldu viieks aastaks, välja arvatud juhul, kui välismaalasel on kehtiv sissesõidukeeld kauemaks kui viieks aastaks lahkumisettekirjutuse tegemise päevast arvates.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(3) Kui sissesõidukeelu kohaldamise tähtaeg on kõiki tähtsust omavaid asjaolusid arvestades ebaproportsionaalne, võib lahkumisettekirjutuses kohaldada sissesõidukeeldu lühemaks ajaks.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(4) Sissesõidukeelu võib humaansetel kaalutlustel jätta kohaldamata.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(5) Sissesõidukeelu kohaldamise põhjenduses avaldatakse üksnes õiguslik alus ning ei avaldata faktilist alust, sellega seotud asjaolusid ega asjassepuutuvaid kaalutlusi.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel sissesõidukeelu kohaldamist lühemaks ajaks või lõike 4 alusel sissesõidukeelu kohaldamata jätmist põhjendatakse.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(7) [Kehtetu -RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(8) [Kehtetu -RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 7⁵. Sissesõidukeelu kehtivusaja muutmine

(1) Lahkumisettekirjutusega kohaldatud sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamise, selle kehtivusaja muutmise ja peatamise suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse 5. peatükis sätestatud.

(2) Välismaalane, kes taotleb Schengeni sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamist või peatamist asjaolu tõttu, et ta on lahkunud Schengeni konventsiooni liikmesriigi territooriumilt lahkumisettekirjutuses määratud lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaja jooksul, esitab Politsei- ja Piirivalveametile taotluse ja tõendid selle kohta, et ta on lahkunud Schengeni konventsiooni liikmesriigi territooriumilt lahkumisettekirjutuses määratud lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaja jooksul.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet edastab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse ja asjassepuutuvad tõendid Schengeni sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamise või peatamise otsuse tegemiseks Siseministeriumile.

(4) Kui esineb käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse läbi vaatamata jätmise alus, võib Politsei- ja Piirivalveamet jätta taotluse läbi vaatamata.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 7⁶. Lahkumisettekirjutuse tegemise erisused

(1) [Kehtetu -RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(2) Inimkaubandusega seotud kuriteos kannatanule või tunnistajale, kellele on nõukogu direktiivi 2004/81/EÜ kohaselt antud tähtajaline elamisluba, kohaldatakse lahkumisettekirjutusega sissesõidukeeldu üksnes juhul, kui välismaalane kujutab endast ohtu avalikule korrale või riigi julgeolekule.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(3) Välismaalast, kellel on seaduslik alus Schengeni konventsiooni liikmesriigis elamiseks või ajutiseks viibimiseks, kohustatakse lahkuma sellesse riiki.
[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 8. [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 9. Seadustamisettekirjutus

(1) Ettekirjutus kohustusega taotleda kehtestatud korras elamisluba Eestis viibimise seadustamiseks (edaspidi *seadustamisettekirjutus*) tehakse Eestis viibimisalusetal viibivale välismaalasele, kes:

1) [kehtetu -RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

2) on eesti rahvusest;

3) on asunud Eestisse elama enne 1990. aasta 1. juulit ega ole siit lahkunud elama mõnda teise riiki ning kelle jätkuv Eestis viibimine ei kahjusta Eesti riigi huve.

(2) Seadustamisettekirjutuses tehakse ettekirjutuse täitmata jätmise korral hoiatus välismaalase suhtes sunniraha rakendamise kohta. Hoiatuses märgitakse nõutav sunniraha suurus. Sunniraha ülemmäär on 640 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(3) Seadustamisettekirjutus loetakse täidetuks ka juhul, kui välismaalane Eestist lahkub.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud välismaalasele, kelle elamisloa või selle pikendamise taotlus on menetluses, seadustamisettekirjutust ei tehta kuni tema elamisloa või selle pikendamise taotluse suhtes otsuse tegemiseni.

(5) Seadustamisettekirjutust ei pea tegema välismaalasele, kes lahkub Eestist 7 päeva jooksul pärast viibimisaluse lõppemist.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud välismaalasele tehakse lahkumisettekirjutus, kui see on vajalik avaliku korra, riigi julgeoleku, rahva tervise või kõlbluse kaitse tagamiseks või kuriteo ärahoidmiseks või kui talle keeldutakse elamisloa andmisest või selle pikendamisest või tema elamisluba tunnistatakse kehtetuks. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud välismaalasele tehakse lahkumisettekirjutus, kui see on vajalik riigi julgeoleku kaitsmiseks või kuriteo ärahoidmiseks.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 10. Ettekirjutuse täitmise tagamine

(1) Ettekirjutuse täitmise tagamiseks võib Politsei- ja Piirivalveamet ettekirjutuses või otsusega välismaalast kohustada järgima järelevalvemeetmeid ning tasuma sunniraha.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Järelevalvemeetmed on:

1) elamine kindlaksmääratud elukohas;

2) ilmumine määratud ajavahemike järel Politsei- ja Piirivalveametisse registreerimisele;

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

3) ilmumine Politsei- ja Piirivalveametisse ettekirjutuse täitmist tagavate asjaolude selgitamiseks;

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

4) Politsei- ja Piirivalveameti teavitamine oma elukohavahetusest või elukohast pikemast eemalviibimisest;

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

5) Politsei- ja Piirivalveameti teavitamine perekonnaseisu muutumisest;

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

6) välisriigi reisidokumendi või isikut tõendava dokumendi Politsei- ja Piirivalveametile või Kaitsepolitsei ametile hoiule andmine.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(3) Politsei- ja Piirivalveametil ning Kaitsepolitsei ametil on õigus kontrollida välismaalase elamist kindlaksmääratud elukohas.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(3¹) Välisriigi reisidokumendi ja isikut tõendava dokumendi hoiule andmise korral väljastab dokumendi hoiule võtnud asutus isikule tõendi dokumendi hoiule andmise kohta.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(3²) **Valdkonna eest vastutav minister** võib kehtestada määrusega reisidokumendi ja isikut tõendava dokumendi hoiule andmise korral isikule väljastatava tõendi vormi.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(4) Sunniraha rakendatakse alates 90. päevast ettekirjutuse tegemise päevast arvates.

(5) Sunniraha rakendatakse asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti. Sunniraha võib korduvalt rakendada alates 90. päevast pärast eelmise sunniraha rakendamiseks antud täitekorralduse tegemise päeva.

(6) [Kehtetu -RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 11. Ettekirjutuse tegemise kord

(1) Ettekirjutuse teeb Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(2) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(3) [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(3¹) Välismaalasele, kellele keeldutakse elamisluba või elamisõigust andmast või pikendamast, kelle elamisluba tunnistatakse kehtetuks või kelle elamisõigus lõpetatakse, võib teha lahkumisettekirjutuse vastavalt elamisloa või elamisõiguse andmisest või pikendamisest keeldumise, elamisloa kehtetuks tunnistamise või elamisõiguse lõpetamise otsuses, kui välismaalasel ei ole kehtivat lahkumisettekirjutust.

(3²) [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(4) [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(5) [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(6) [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 3¹ nimetatud juhul loetakse ettekirjutus välismaalasele kätte toimetatuks seoses elamisloa või elamisõiguse andmisest või pikendamisest keeldumise, elamisloa kehtetuks tunnistamise või elamisõiguse lõpetamise otsuse teatavaks tegemisega.

(8) Ettekirjutuse tegemise kohta kannab Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet võimalusel vastavalt **valdkonna eest vastutava ministri** kehtestatud vormile märke välismaalase reisidokumendi, mis on aluseks piiri ületamisel.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(9) Käesoleva seaduse § 10 lõikes 1 nimetatud otsuse tegemisel kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 1–6 sätestatud.

§ 12. Ettekirjutuse tegemine alaealisele

(1) Kui välismaalasega, kellele tehakse ettekirjutus, viibib Eestis koos alaealine või piiratud teovõimega täisealine välismaalane, kellel puudub viibimisalus, pannakse sama ettekirjutusega tema vanemale, eestkostjale või muule vastutavale täisealisele isikule kohustus korraldada ettekirjutuse täitmine ka alaealise või piiratud teovõimega täisealise välismaalase suhtes.

(2) Eeldatakse, et alaealise või piiratud teovõimega täisealise välismaalasega Eestis koos viibival vanemal, eestkostjal või muul vastutaval täisealsel isikul on isikuhooldusõigus. Politsei- ja Piirivalveameti või Kaitsepolitseiameti nõudmisel on vanem, eestkostja või muu vastutav täisealine isik kohustatud tõendama isikuhooldusõiguse olemasolu.

(3) Saatjata alaealisele välismaalasele tehakse lahkumisettekirjutus, kui lahkumisettekirjutuse tegemisel on tagatud saatjata alaealise välismaalase esindamine ning võetud arvesse saatjata alaealise välismaalase huve.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(4) Saatjata alaealise välismaalase lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaeg jäetakse määramata, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(5) Saatjata alaealise välismaalase lahkumiskohustus täidetakse, arvestades saatjata alaealise välismaalase huve ning kui eestkostja on veendunud, et saatjata alaealine välismaalane saadetakse tagasi tema perekonnaliikme või määratud eestkostja juurde või vastuvõtva riigi vastuvõtuasutusse.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(6) Saatjata alaealise ja piiratud teovõimega täisealise välismaalase ettekirjutuse täitmist korraldab eestkostja.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(7) Politsei- ja Piirivalveamet annab eestkostjale saatjata alaealise välismaalase lahkumiskohustuse täitmiseks halduskoostöö seaduses sätestatud korras ametiabi.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(8) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet korraldab saatjata alaealise välismaalase perekonnaliikme, talle vastuvõttas riigis määratud eestkostja või vastuvõtuasutuse otsimise.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(9) Saatjata alaealisele välismaalasele osutab tema Eestis viibimise ajal Sotsiaalkindlustusamet asenduskoduteenust, mis hõlmab vähemalt rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 32 lõikes 1 sätestatud teenuseid.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 12¹. Alaealise vanuse määramine

(1) Kui Politsei- ja Piirivalveametil või Kaitsepolitseiametil tekib põhjendatud kahtlus välismaalase vanuse kohta esitatud andmete õigsuses, võidakse välismaalase või tema esindaja nõusolekul teha meditsiinilised uuringud välismaalase vanuse kindlaksmääramiseks.

(2) Kui välismaalane keeldub meditsiinilistest uuringutest vanuse kindlaksmääramiseks, loeb Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet isiku täisealiseks, välja arvatud juhul, kui isik on ilmselgelt alaealine.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet teavitab välismaalast käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud meditsiinilistest uuringutest, nende teostamise viisist ning kaasneda võivatest tagajärgedest, kui välismaalane keeldub meditsiinilistest uuringutest.

(4) Välismaalase käsitlemise alaealisena või täisealisena otsustab Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.

(5) Vanuse kindlaksmääramise otsus on vaidlustatav üksnes koos haldusaktiga või sooritatud toiminguga, mille menetluse käigus vanuse kindlaksmääramise otsus tehti.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 13. Ettekirjutuse kehtivus ja vaidlustamine

(1) Ettekirjutus kehtib ettekirjutuse teatavaks tegemise päevast kuni ettekirjutuses välismaalasele pandud kohustuse täitmiseni või Eestis viibimiseluse saamiseni.

(2) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet tunnistab ettekirjutuse kehtetuks ettekirjutuse tegemise aluse äralangemisel.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(3) Ettekirjutuse tegemise, ettekirjutuse täitmise tagamiseks tehtud otsuse või ettekirjutusega kohaldatud sissesõidukeelu või selle kehtivusaja muutmise otsuse peale võib välismaalane halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras esitada halduskohtule kaebuse kümne päeva jooksul ettekirjutuse või otsuse teatavaks tegemise päevast arvates.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 13¹. [Välja jäetud - RT I 2001, 58, 352]

§ 13². Välismaalase majutamine

Kui Eestis viibimiselusega viibival välismaalasel puuduvad piisavad rahalised vahendid, võib Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet korraldada välismaalase majutamise, kui see on vajalik humaansetel kaalutlustel või haavatava isiku kaitseks ja kui välismaalane ei saa kasutada majutusvõimalust mujal.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

3. peatükk

VÄLJASAATMINE JA EESTIST LÄBISÕIT

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 14. Väljasaatmise alused

(1) Välismaalane saadetakse Eestist välja lahkumisettekirjutuse sundtäitmise tähtaja saabumisel.

(2) Välismaalane, kelle suhtes on Schengeni konventsiooni liikmesriik teinud otsuse, millega kohustatakse välismaalast riigist lahkuma, ja see otsus on kehtiv ning vabatahtliku lahkumise tähtaeg on lõppenud, saadetakse Eestist välja lahkumisettekirjutust tegemata.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(2¹) Välismaalane, kellele kohus on lisakaristusena mõistnud Eestist väljasaatmise, saadetakse Eestist välja ilma lahkumisettekirjutust tegemata.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(3) [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(3¹) [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(3²) [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(3³) [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(4) Väljasaatmist ei kohaldata, kui:

1) ettekirjutus on tühistatud või kehtetuks tunnistatud või kehtivuse kaotanud;

2) väljasaatmine on muutunud võimatuks;

3) väljasaatmine on käesoleva seaduse kohaselt keelatud.

4) [kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(5) Väljasaatmine peatatakse:

1) kui kohus peatab lahkumisettekirjutuse sundtäitmise;

2) [kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

3) prokuratuuri ettepanekul välismaalaste seaduse §-s 205 nimetatud järelemõtlemisaja kestuseks. Prokuratuur või prokuratuuri korraldusel uurimisasutus teavitab isikut väljasaatmise peatamise võimalustest ja selle tingimustest;

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

4) Politsei- ja Piirivalveameti otsusel, kui välismaalase Eestis ajutine viibimine on põhjendatud humaansete kaalutluste või vääramatu jõu tõttu.

[RT I, 18.04.2013, 2- jõust. 28.04.2013]

§ 14¹. Dokumendi hoiule võtmine

(1) Viibimisalusetä välismaalase reisidokumendi ja isikut tõendava dokumendi võib Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet välismaalase lahkumiskohustuse täitmise tagamiseks hoiule võtta.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Dokumendi hoiule võtmisele kohaldatakse isikut tõendavate dokumentide seaduses sätestatud.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 15. Välismaalase kinnipidamine ja väljasaatmise korraldamine

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(1) Välismaalast võib kinni pidada käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud alusel, kui käesolevas seaduses sätestatud järelevalvemeetmeid ei ole võimalik tõhusalt kohaldada. Kinnipidamine peab olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ning kinnipidamisel peab arvestama igal üksikjuhul välismaalasega seotud olulisi asjaolusid.

(2) Välismaalast võib kinni pidada, kui käesolevas seaduses sätestatud järelevalvemeetmete kohaldamine ei taga lahkumiskohustuse täitmise tulemuslikkust ning eelkõige juhul, kui:

1) esineb välismaalase põgenemise oht;

2) välismaalane ei täida kaasaaitamiskohustust või

3) välismaalasel puuduvad tagasipöördumiseks vajalikud dokumendid või nende hankimine vastuvõtvast või transiidiriigist viibib.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet võib välismaalast käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud alusel ja lõikes 1 nimetatud põhimõtteid arvestades ilma halduskohtu loata kinni pidada kuni 48 tundi.

(4) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet vabastab välismaalase viivitamata, kui kinnipidamise alus on ära langenud või kui väljasaatmine on perspektiivitu.

(5) Väljasaatmise korraldamisel edastab Kaitsepolitseiamet Politsei- ja Piirivalveametile andmed välismaalase kohta, kelle suhtes kohaldatakse väljasaatmist.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud andmete loetelu ja andmete edastamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 15¹. Isiku kinnipidamine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 16. Väljasaatmise vaidlustamine

(1) Väljasaatmise võib vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras. Väljasaatmise vaidlustamine ei lükka kohtumenetluse ajaks väljasaatmist edasi.

(2) Pärast ettekirjutuse, mille sundtäitmiseks väljasaatmist kohaldatakse, vaidlustamise tähtaja möödumist ei saa väljasaatmise vaidlustamisel tugineda ettekirjutuse õigusvastasusele.

§ 17. Vastuvõttev riik

(1) Väljasaadetav saadetakse välja riiki, kust ta saabus Eestisse, välismaalase kodakondsusriiki, asukohariiki või kolmanda riigi nõusolekul kolmandasse riiki, kui Euroopa Liidu õigusakt või välisleping ei sätesta teisiti. Valikuvõimaluse korral lähtutakse väljasaadetava põhjendatud eelistusest, kui see ei takista oluliselt väljasaatmise täideviimist.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(2) [Kehtetu -RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

(3) Väljasaadetav, kellel on seaduslik alus elamiseks või ajutiseks viibimiseks Schengeni konventsiooni liikmesriigis, saadetakse välja sellesse riiki.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 17¹. Väljasaatmise keeld

(1) Välismaalast ei tohi välja saata riiki, kuhu väljasaatmine võib välismaalase suhtes kaasa tuua inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 3, ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärlikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooni artiklis 3 nimetatud tagajärje või surmanuhtluse kohaldamise.

(2) Välismaalase väljasaatmine peab olema kooskõlas ÜRO pagulasseisundi konventsiooni (koos 31. jaanuari 1967. aasta pagulasseisundi protokolliga) artiklitega 32 ja 33.

[RT I 2003, 13, 65- jõust. 01.05.2003]

§ 18. Väljasaatmise tähtaeg

(1) Väljasaatmine viiakse lõpule 48 tunni jooksul välismaalase kinnipidamisest arvates.

(2) [Kehtetu -RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

(3) Väljasaadetav, kes on kriminaalasjas kahtlustatav, süüdistatav või kohtualune, saadetakse välja 48 tunni jooksul pärast asja menetluse lõpetamist või kohtuotsuse jõustumist. Kohtuotsuse edasikaebamise korral saadetakse väljasaadetav välja 48 tunni jooksul kaebuse tagastamisest või kõrgemalseisva kohtu otsuse jõustumisest arvates. Kuni menetluse lõpetamiseni või otsuse tegemiseni kohaldatakse väljasaadetava suhtes kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud tõkendit või paigutatakse ta halduskohtuniku otsuse alusel kinnipidamiskeskusse.

(4) Kui väljasaadetavat karistatakse aresti või vabadusekaotusega või kui väljasaatmisele kuulub välismaalane, kes kannab aresti või vabadusekaotust, viiakse väljasaatmine lõpule 48 tunni jooksul pärast aresti või vabadusekaotuse ärakandmist.

[RT I 2006, 7, 42- jõust. 04.02.2006]

§ 19. Väljasaatmise tagamine ja väljasaadetava piiripunkti toimetamine

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(1) Kuni väljasaatmise lõpuleviimiseni peetakse välismaalast kuni 48 tundi kinni politsei ametiruumis, arestimajas või kinnipidamiskeskuses.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul tagatakse välismaalasele tema kinnipidamisel majutamine, toitlustamine ja vältimatu arstiabi.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(1²) Välismaalase majutamisel kuni 48 tundi politsei ametiruumis, arestimajas või kinnipidamiskeskuses:

- 1) eraldatakse meessoost ja naissoost väljasaadetavad;
- 2) eraldatakse väljasaadetav teistest arestimajas kinnipeetavatest isikutest;
- 3) majutatakse perekonnaliikmed kokku.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(2) Halduskohtunik võib pikendada käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud tähtaegu kuni kolme päeva võrra ja anda loa välismaalase kinnipidamiseks nimetatud tähtaja vältel.

(2¹) Väljasaadetava reisidokument ja isikut tõendav dokument võetakse väljasaadetava kinnipidamisel kinnipidamise ajaks hoiule.

(3) Väljasaadetava piiripunkti toimetamise korra ja väljasaatmist täideviivate valitsusasutuste pädevuse käesolevas seaduses sätestatud toimingute sooritamisel kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

(4) Väljasaatmise tagamiseks võib Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet teha märke väljasaatmise kohta välismaalase reisidokumendi. Nimetatud märke vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 19¹. Turvakontroll ja läbivaatus väljasaadetava kinnipidamisel

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Väljasaadetava kinnipidamisel teostatakse väljasaadetava turvakontroll, samuti vaadatakse läbi tema vallasasjad ja vajaduse korral ka isik.

(2) Turvakontrolli või läbivaatuse käigus leitud dokumendid, raha, väärtasjad ja keelatud asjad võetakse kinnipidamise ajaks hoiule.

(3) Keelatud asjad on esemed ja ained, mida ei tohi tsiviilkäibes hoida või mis võivad ohustada väljasaadetavat ennast või teisi isikuid või mille omanike ei ole lubatud politsei ametiruumi, politsei arestimaja või kinnipidamiskeskuse sisekorraeskirjaga.

(4) Esemete ja ainetega, mida ei tohi tsiviilkäibes hoida, toimitakse seaduses ettenähtud korras.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 19². Vahetu sunni kohaldamine

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Politsei- ja Piirivalveamet ning Kaitsepolitseiamet võivad väljasaadetava kinnipidamisel ja riigipiirile konvoeerimisel kasutada füüsilist jõudu ning käesoleva seaduse §-s 26¹⁷ nimetatud erivahendeid ja teenistusrelvi korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

(2) Gaasirelva võib kasutada üksnes juhul, kui väljasaadetav ei allu Politsei- ja Piirivalveameti või Kaitsepolitseiameti seaduslikele korraldustele või osutab vastupanu või kui on küllaldaselt alust arvata, et ta võib põgeneda, tekitada kahju teisele isikule või iseendale, ning muud meetmed on ammendatud ja gaasirelva kasutamine on vältimatult vajalik.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 20. Väljasaatmise toimingud piiripunktis

(1) Piiripunktis kantakse väljasaadetava reisidokumendi märke piiriületuse kohta ning välismaalane suunatakse välisriiki või antakse üle vastuvõtva riigi esindajale.

(2) Väljasaatmise toimingute tegemisel piiripunktis võib juures viibida Eesti Vabariigi ja vastuvõtva riigi piiriesindaja, Välisministeeriumi ametnik ning vastuvõtva riigi esindaja.

(3) Kuriteo toimepanemises kahtlustatav või süüdimõistetud väljasaadetav antakse välisriigi taotlusel piiripunktis üle välislepingus sätestatud korras.

§ 20¹. Euroopa Liidu ühtne reisidokument väljasaatmiseks

(1) Väljasaadetavale, kellel puudub riigipiiri ületamiseks kehtiv reisidokument, võib anda vastuvõtva riigi poolt tunnustatud Euroopa Liidu ühtse reisidokumendi väljasaatmiseks (edaspidi *väljasaatmisdokument*).

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

(2) Väljasaatmisdokument antakse väljasaadetavale vormikohase taotluseta ühekordseks Eestist lahkumiseks ja vastuvõtvasse riiki sisenemiseks.

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

(3) Väljasaatmisdokumendi annab välja Politsei- ja Piirivalveamet.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(4) Väljasaatmisdokumendi väljaandmise korra ja väljasaatmisdokumendi vormi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 21. Saatjata alaealise välismaalase väljasaatmine

(1) Saatjata alaealise välismaalase võib välja saata, kui vastuvõtvas riigis on korraldatud alaealise eestkoste ning tagatud tema õiguste ja huvide kaitsse.

(2) Saatjata alaealise välismaalase väljasaatmine korraldatakse koosõlastatult vastuvõtva ning vajaduse korral transiitriigi pädevate riigiasutustega.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 22. Väljasaadetava tagasivõtmine

Kui vastuvõttev riik keeldub väljasaadetavat vastu võtmast või väljasaadetava piiripunkti toimetamise ajal või piiripunktis selguvad muud väljasaatmise lõpuleviimist takistavad asjaolud, peetakse väljasaadetav halduskorras kinni kuni tema väljasaatmise lõpuleviimiseni või kinnipidamiskeskusse paigutamiseni, kuid mitte kauem kui 48 tundi.

[RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 22¹. [Kehtetu -RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 22². Väljasaatmine õhuteed pidi

Väljasaatmisel õhuteed pidi kasutatakse otselendu. Kui otselennu kasutamine ei ole võimalik, võidakse väljasaatmisel õhuteed pidi taotleda läbisõitu Euroopa Liidu liikmesriigi rahvusvaheliseks lennuliikluseks avatud lennujaama kaudu (edaspidi *läbisõit*).

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22³. Läbisõidu taotlemine ja läbisõiduks loa saamine

(1) Väljasaatmist korraldav valitsusasutus esitab lennujaama asukohajärgse riigi pädevale asutusele kirjaliku taotluse väljasaadetava saatjaga või saatjata läbisõiduks õhuteed pidi (edaspidi *taotlus*).

(2) Taotlus esitatakse vähemalt 48 tundi enne läbisõidu alustamist. Põhjendatud juhul võib taotluse esitada vähemalt 24 tundi enne läbisõidu alustamist.

(3) Läbisõitu ei alustata enne loa saamist. Kui taotluse saanud riik ei ole 48 tunni jooksul taotluse esitamisest arvates vastanud, võib alustada läbisõitu, saates selle kohta vastava teate.

(4) Väljasaatmist korraldav valitsusasutus võtab vajalikud abimeetmed, et tagada läbisõit võimalikult lühikese aja jooksul. Läbisõit võib kesta kuni 24 tundi.

(5) Taotluse vormi õhuteed pidi läbisõiduks kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁴. Eestist läbisõidu taotlemine ja Eestist läbisõiduks loa andmine

(1) Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva asutuse taotlusel võidakse anda luba väljasaadetava Eestist läbisõiduks õhuteed pidi (edaspidi *Eestist läbisõit*).

(2) Eestist läbisõiduks esitab Euroopa Liidu liikmesriigi pädev asutus (edaspidi *taotluse esitaja*) vormikohase taotluse valdkonna eest vastutava ministri poolt volitatud Siseministeeriumi valitsemisala asutusele (edaspidi *volitatud asutus*).

(3) Volitatud asutus otsustab Eestist läbisõiduks loa andmise 48 tunni jooksul taotluse saamisest arvates. Põhjendatud juhtudel võib tähtaega pikendada 48 tunni võrra. Tähtaja pikendamisest teatatakse viivitamata taotluse esitajale.

(4) Enne Eestist läbisõiduks loa andmist on volitatud asutus kohustatud loa andmise kooskõlastama valdkonna eest vastutava ministri poolt määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutustega. Eestist läbisõiduks luba ei anta, kui vähemalt üks määratud kooskõlastajatest loa andmist ei kooskõlasta.

(5) Volitatud asutus teatab taotluse esitajale viivitamata Eestist läbisõiduks loa andmisest.

(6) [Valdkonna eest vastutav minister](#) kehtestab määrusega Eestist läbisõiduks õhuteed pidi loa andmiseks volitatud asutuse, loa andmise kooskõlastamise korra ja Eestist läbisõiduks loa andmist kooskõlastavad Siseministeeriumi valitsemisala asutused.
[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁵. Eestist läbisõiduks loa andmisest keeldumine

(1) Eestist läbisõiduks võidakse loa andmisest keelduda, kui:

- 1) väljasaadetav on vastavalt Eesti õigusaktidele süüdistatavana vastutusele võetud või on tagaotsitav seoses kohtuotsuse täitmiselega,
- 2) läbisõit läbisõiduriigist või väljasaadetava vastuvõtmine sihtriigis ei ole võimalik,
- 3) läbisõidul tuleb vahetada lennujaama Eesti territooriumil,
- 4) taotlust ei ole taotluse saamise ajal praktilistel põhjustel võimalik täita või
- 5) väljasaadetav ohustab Eesti avalikku korda, riigi julgeolekut, rahvusvahelisi suhteid või teiste isikute elu ja tervist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 sätestatud juhul teatab volitatud asutus taotluse esitajale viivitamata kuupäeva, millal Eestist läbisõiduks võidakse luba anda, kui ei esine muud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud loa andmisest keeldumise alust.

(3) Volitatud asutus võib Eestist läbisõiduks antud loa tühistada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud loa andmisest keeldumise aluse ilmnemisel.

(4) Volitatud asutus teatab taotluse esitajale viivitamata Eestist läbisõiduks loa andmisest keeldumisest või antud loa tühistamisest ning loa andmisest keeldumise või antud loa tühistamise põhjuse.
[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁶. Eestist läbisõit

(1) Eestist läbisõit võib kesta kuni 24 tundi.

(2) Kui vaatamata käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud abimeetmete rakendamisele ei ole võimalik Eestist läbisõitu lõpule viia, võib volitatud asutus taotluse esitaja palvel ja temaga konsulteerides rakendada kõiki vajalikke meetmeid läbisõidu jätkamiseks. Nimetatud juhul võib läbisõidu tähtaega pikendada 48 tunni võrra.

(3) Eestist läbisõidu ajal rakendab volitatud asutus vajaduse korral järgmisi abimeetmeid:

- 1) väljasaadetava vastuvõtmine õhusõiduki juures ja tema saatmine lennujaama piirides, eelkõige ümberistumisega lennule,
- 2) erakorralise meditsiiniabi osutamine väljasaadetavale ja tema saatjale,
- 3) väljasaadetava ja tema saatja ülalpidamine,
- 4) saatjata läbisõidu korral väljasaadetava reisidokumendi vastuvõtmine, hoidmine ja edasiandmine lennuki kaptenile,
- 5) saatjata läbisõidu korral taotluse esitaja teavitamine kohast ja ajast, mil väljasaadetav lahkub Eesti territooriumilt ja
- 6) taotluse esitaja teavitamine läbisõidu käigus aset leidnud tõsistest vahejuhtumitest, mis ohustasid läbisõitu.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 2 ja 3 sätestatud abimeetmete rakendamise kulud kannab taotluse esitaja. Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1 ja 4–6 sätestatud kulud kannab taotluse esitaja määral, mil need on tegelikud ja mõõdetavad.

(5) Eestist läbisõidu abimeetmete rakendamise kulude loetelu, taotluse esitaja poolt kantavate kulude määrad ja kulude sissenõudmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(6) Eestist läbisõidu tagamiseks võib:

- 1) paigutada väljasaadetava volitatud asutuse ametiruumi ning
- 2) kasutada väljasaadetava suhtes füüsilist jõudu ja enesekaitsevahendeid, et ennetada või peatada väljasaadetava katse avaldada läbisõidu ajal vastupanu.

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁷. Väljasaadetava Eestist tagasisaatmine läbisõiduks taotluse esitanud riiki

(1) Väljasaadetav saadetakse Eestist läbisõiduks taotluse esitanud riiki tagasi ning taotluse esitaja on kohustatud väljasaadetava viivitamata tagasi võtma, kui:

- 1) läbisõiduks loa andmisest keelduti või antud luba tühistati käesoleva seaduse § 22⁵ lõikes 1 sätestatud alusel,
- 2) väljasaadetav sisenes läbisõidu ajal loata Eesti territooriumile,
- 3) väljasaadetava väljasaatmine teise läbisõiduriiki või sihtriiki või minek ümberistumisega lennule ebaõnnestus või
- 4) läbisõit õhuteed pidi ei olnud muudel põhjustel võimalik.

(2) Väljasaadetava tagasisaatmisega tekkinud kulud kannab taotluse esitaja.

(3) Tagasisaatmisega seotud kulude loetelu, kulude määrad ja kulude sissenõudmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

§ 22⁸. Saatja väljasaatmisel õhuteed pidi ja Eestist läbisõidul

(1) Väljasaatmine õhuteed pidi ja väljasaadetava Eestist läbisõit võib toimuda saatjaga või ilma.

(2) Saatja käesoleva seaduse tähenduses on taotluse esitanud riigi esindaja, kes vastutab:

- 1) väljasaadetava saatmise eest,
- 2) väljasaadetava reisidokumendi hoidmise ja sihtriigi esindajale üleandmise eest ning
- 3) väljasaadetava sihtriigi pädeva asutuse esindajale üleandmise eest.

(3) Saatja esitab läbisõidul läbisõiduriigi nõudel isikut tõendava dokumendi ja läbisõiduloo või käesoleva seaduse § 22³ lõikes 3 sätestatud teate.

(4) Saatjal on keelatud kanda relva ning vormiriietust.

(5) Saatjal on läbisõidu ajal õigus kasutada väljasaadetava suhtes füüsilist jõudu ja ohule vastavaid enesekaitsevahendeid kooskõlas läbisõiduriigis kehtivate õigusaktidega, kui väljasaadetav ei allu saatja seaduslikele korraldustele või osutab vastupanu või on küllaldaselt alust arvata, et ta võib põgeneda, tekitada kahju teisele isikule, iseendale või varale.

[RT I 2006, 50, 377- jõust. 14.12.2006]

4. peatükk KINNIPIDAMISKESKUSES KINNIPIDAMINE

§ 23. Kinnipidamiskeskusse paigutamine

(1) Kui väljasaadetavat on vaja käesoleva seaduse § 15 lõikes 2 sätestatud alusel ja lõikes 1 nimetatud põhimõtteid arvestades kinni pidada kauem kui 48 tundi, taotleb Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet halduskohtult loa väljasaadetava kinnipidamiseks ja paigutamiseks kinnipidamiskeskusesse kuni kaheks kuuks.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(1¹) Halduskohtus annab loa väljasaadetava kinnipidamiseks ja paigutamiseks kinnipidamiskeskusesse kuni kaheks kuuks, kui esinevad käesoleva seaduse § 15 lõikes 2 sätestatud alus ja lõikes 1 nimetatud põhimõtted.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(2) [Kehtetu -RT I 2001, 58, 352- jõust. 12.07.2001]

(3) [Kehtetu -RT I 2001, 58, 352- jõust. 12.07.2001]

(4) Kui väljasaadetava kinnipidamine kinnipidamiskeskuses ei ole turvalisuse või tervisekaitse kaalutlustel või muul põhjusel võimalik või on oluliselt raskendatud, võib väljasaadetavat majutada politsei arestimajas või kinnipidamiskeskuse juhataja või tema poolt määratud ametniku otsusel järelevalve all väljaspool kinnipidamiskeskust.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhul tagatakse väljasaadetavale tema kinnipidamisel vähemalt käesoleva seaduse §-des 26⁵, 26⁷, 26⁹ ja 26¹⁰ sätestatud teenused.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 24. Väljasaadetava vabastamine

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(1) Kui osutub võimalikuks kinnipidamiskeskuses viibiva välismaalase väljasaatmise täideviimine, vabastatakse välismaalane kinnipidamiskeskusest ning saadetakse käesolevas seaduses sätestatud korras välja väljasaatmist täideviiva asutuse taotluse alusel.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(1¹) Kinnipidamiskeskuse juhataja vabastab väljasaadetava viivitamata, kui kinnipidamise alus on ära langenud, kinnipidamise tähtaeg on möödunud või väljasaatmine on perspektiivitu.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(1²) [Kehtetu -RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(2) Kui väljasaadetav võetakse kriminaalasjas kahtlustatava või süüdistatavana vahi alla, vabastatakse väljasaadetav kinnipidamiskeskusest vahi alla võtmise määruse alusel.

(3) Ettekirjutuse tühistamise või kehtetuks tunnistamise või välismaalasele viibimiseluse andmise otsuse korral vabastatakse välismaalane kinnipidamiskeskusest ettekirjutuse tühistamise või kehtetuks tunnistamise või viibimiseluse andmise otsuse alusel.

(4) Ettekirjutuse tühistamisest või kehtetuks tunnistamisest või Eestis viibimiseluse andmisest teavitab Politsei- ja Piirivalveamet kohe välismaalast.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(5) Kinnipidamiskeskusest vabastamine ei anna väljasaadetavale seaduslikku alust Eestis viibida.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 25. Kinnipidamiskeskuses kinnipidamise tähtaja pikendamine

(1) Halduskohus pikendab Politsei- ja Piirivalveameti taotlusel väljasaadetava kinnipidamiskeskuses kinnipidamise tähtaega kuni nelja kuu kaupa, kuid kõige kauem kuueks kuuks väljasaadetava kinnipidamise päevast arvates, kui esinevad käesoleva seaduse § 15 lõikes 2 sätestatud alus ja lõikes 1 nimetatud põhimõtted.

[RT I, 06.04.2016, 1- jõust. 01.05.2016]

(2) Kui väljasaadetav ei täida jätkuvalt kaasaaitamiskohustust või tagasipöördumiseks vajalike dokumentide hankimine vastuvõtvast või transiidiriigist viibib, pikendab halduskohus pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumist Politsei- ja Piirivalveameti taotlusel väljasaadetava kinnipidamiskeskuses kinnipidamise tähtaega nelja kuu kaupa, kuid mitte kauemaks kui 18 kuuks väljasaadetava kinnipidamise päevast arvates.

[RT I, 06.04.2016, 1- jõust. 01.05.2016]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud väljasaadetava kinnipidamise tähtaja hulka ei arvata tema esitatud rahvusvahelise kaitse saamise taotluse menetlemise aega.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 26. Otsuse tegemine

(1) Väljasaadetava kinnipidamise ja kinnipidamise tähtaja pikendamise otsustab halduskohus halduskohtumenetluse seadustiku haldustoiminguks loa andmise sätete järgi.

[RT I, 23.02.2011, 3- jõust. 01.01.2012]

(2) [Kehtetu -RT I, 23.02.2011, 3- jõust. 01.01.2012]

4¹. peatükk KINNIPIDAMISKESKUS

[RT I 2003, 4, 21- jõust. 01.03.2003]

§ 26¹. Kinnipidamiskeskus

(1) Kinnipidamiskeskus on Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksus, mille ülesanne on väljasaadetavate kinnipidamise otsuste täideviimine.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Kinnipidamiskeskus on valvatava piirdega ja selgelt nähtavate tähistega märgistatud territoorium, mis võimaldab pideva järelevalve väljasaadetavate üle.

(3) Järelevalve väljasaadetavate üle korraldatakse viisil, mis tagab väljasaadetavate kinnipidamise, kinnipidamiskeskuse sisekorraeskirjade täitmise ja turvalisuse kinnipidamiskeskuses.

(4) Järelevalvet väljasaadetavate üle teostab Politsei- ja Piirivalveamet visuaalse ja elektroonilise jälgimise kaudu.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(5) Väljasaadetaval on keelatud kinnipidamiskeskusest lahkuda järelevalveta ja ilma kinnipidamiskeskuse juhataja või tema poolt määratud ametniku loata.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 26². Kinnipidamiskeskusesse vastuvõtmine

(1) Väljasaadetav võetakse kinnipidamiskeskusesse vastu halduskohtu otsuse ärakirja ning isikut tõendava dokumendi, selle puudumisel isikusamasuse tuvastamise dokumendi alusel.

(2) Kinnipidamiskeskusesse vastuvõtmisel annab välismaalase kinni pidanud asutus kinnipidamiskeskusele üle tema valduses olevad andmed ja dokumendid väljasaadetava kohta.

(3) Kinnipidamiskeskusesse saabumisel teostatakse väljasaadetava turvakontroll ja vaadatakse läbi tema vallasasjad.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3¹) Väljasaadetav on kohustatud läbima kinnipidamiskeskusesse saabumisel tervisekontrolli.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(4) Kinnipidamiskeskusesse paigutatud väljasaadetavat fotografeeritakse ja daktüloskopeeritakse, kui seda ei ole eelnevalt väljasaatmismenetluse käigus tehtud.

(5) Kinnipidamiskeskusesse vastuvõtmisel võetakse väljasaadetaval kaasas olevad sularaha, dokumendid ja isiklikud asjad, mille omamine ei ole kinnipidamiskeskuses lubatud, kinnipidamiskeskuse poolt hoiule.

(6) Väljasaadetava kinnipidamiskeskusesse vastuvõtmisel avatakse väljasaadetava isiklik toimik, kuhu kantakse väljasaadetava kinnipidamiskeskusesse paigutamise aluseks olevad dokumendid ja andmed, välismaalase kinnipidanud asutuse poolt kinnipidamiskeskusele üleantud dokumendid ja andmed, signaaleetilised fotod, daktüloskoopiline kaart ning muud sisekorraeskirjas sätestatud dokumendid ja andmed.

(7) Kinnipidamiskeskusesse saabumisel selgitatakse väljasaadetavale talle arusaadavas keeles tema õigusi ja kohustusi ning väljasaadetava taotlusel korraldatakse talle tema kulul õigusabi ja keelevahendusteenuse saamine.

(8) Väljasaadetavale antakse kirjalik teave väljasaatmise täideviimist reguleerivate õigusaktide, kinnipidamiskeskuse sisekorraeskirja ja kaebuste esitamise korra kohta.

§ 26³. Kinnipidamiskeskusest ajutine eemalviibimine

Väljasaadetav võib väljaspool kinnipidamiskeskust viibida kinnipidamiskeskuse juhataja või tema poolt määratud ametniku loal järelevalve all, kui see on vältimatult vajalik.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 26⁴. Väljasaadetava kaasaaitamiskohustus

(1) Väljasaadetav on kohustatud kaasa aitama väljasaatmise korraldamisele, sealhulgas:

- 1) andma väljasaatmist täideviivatele valitsusasutustele suulisi ja kirjalikke andmeid ja seletusi;
- 2) esitama kõik andmed ja dokumendid ning muud tema valduses olevad tõendid, mis omavad väljasaatmismenetluses tähtsust;
- 3) aitama kaasa väljasaatmiseks vajalike dokumentide muretsemisele;
- 4) aitama kaasa oma isiku tuvastamiseks ja kontrollimiseks vajalike andmete kogumisele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kaasaaitamiskohustus laieneb väljasaatmismenetluses ka väljasaadetava esindajale.

§ 26⁵. Väljasaadetavate majutamine

(1) Väljasaadetavate majutamiseks on kinnipidamiskeskuses elamu tubadega.

(2) Meessoost ja naissoost väljasaadetavad majutatakse eraldi tubadesse.

(3) Perekonnaliikmed majutatakse kokku.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(4) Alaealised majutatakse eraldi täisealistest väljasaadetavatest, välja arvatud juhul, kui see on ilmses vastuolus alaealise õiguste ja huvidega.

(5) Väljasaadetava võib kinnipidamiskeskuse juhataja otsusel turvalisuse kaalutlustel ja kinnipidamiskeskuse sisekorraeskirja täitmise tagamiseks majutada eraldi käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud väljasaadetavatest.
20.05.2019 14:26

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas „sisekorraeskirja” Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

(6) Väljasaadetavate majutamiseks ettenähtud toad peavad vastama eluruumile kehtestatud ehitustehnilistele, tervisekaitse- ja hügieeninõuetele. Toas peab olema aken, mis kindlustab ruumis nõuetekohase valgustatuse.

(7) Vaba aja veetmiseks korraldatakse alaealisele väljasaadetavale eakohased tegevused ja tagatakse selleks vajalikud vahendid.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(8) Koolikohustuslikule väljasaadetavale tagatakse juurdepääs haridusele vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud korrale.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 26⁶. Kinnipidamiskeskuses kinnipidamise tingimused

(1) Äratuseni kuni öörahu ni võib väljasaadetav liikuda kinnipidamiskeskuse elamus sisekorraeskirjaga ettenähtud ruumides. Muudes ruumides ja kinnipidamiskeskuse territooriumil võib väljasaadetav viibida kinnipidamiskeskuse sisekorraeskirjadega ettenähtud juhtudel ja ajal. Öörahu ni äratuseni on väljasaadetav kohustatud viibima talle ettenähtud toas, mis vajadusel lukustatakse.

(2) Väljasaadetav kannab isiklike riideid. Kui väljasaadetaval kasutamiskõlblikud riided puuduvad, antakse väljasaadetavale kinnipidamiskeskuse poolt tasuta riietus. Väljasaadetav on kohustatud kandma riietusel nimesilti.

(3) Väljasaadetav on kohustatud hoolitsema oma riietuse puhastuse, korrashoiu ja reeglipärase vahetuse eest.

(4) Väljasaadetaval võimaldatakse rahuldada usulisi vajadusi, kui selleks on kinnipidamiskeskuses võimalused ja see ei ole vastuolus sisekorraeskirjas sätestatuga.

§ 26⁷. Väljasaadetava toitlustamine

(1) Väljasaadetava toitlustamine korraldatakse vastavuses Eesti elanikkonna üldiste toitumistavade ja silmas pidades elutegevuseks vajalikku toidutarvet.

(2) Toitlustamine peab olema korrapärane ja vastama toiduhügieeni nõuetele.

(3) Alaealiste toitlustamine korraldatakse nende east tulenevaid vajadusi arvestades.

(4) Võimaluse korral lubatakse väljasaadetaval tema kulul järgida oma religiooni toitumistavasid.

(5) Kinnipidamiskeskuse toidukava koostamist ja toitlustamist jälgib isik, kes tagab tervishoiuteenuse osutamise kinnipidamiskeskuses.

§ 26⁸. Väljasaadetava tervishoid

(1) Väljasaadetav peab hoolitsema oma isikliku hügieeni eest. Vähemalt üks kord nädalas, samuti kinnipidamiskeskusesse vastuvõtmisel, võimaldatakse väljasaadetavale sauna, vanni või duši kasutamine. Kord kuus tagatakse väljasaadetavale juuksuriteenus.

(2) Kui väljasaadetav ei hoolitse oma isikliku hügieeni eest vajalikul määral ja see on toonud kaasa reaalse ohu väljasaadetava või teiste isikute tervisele, võib kinnipidamiskeskuse juhataja korraldusel kasutada sunni hügieeninõuete täitmise tagamiseks. Sunni kasutamine ei tohi ohustada väljasaadetava elu ega tervist.

(3) Kinnipidamiskeskus annab väljasaadetavale isikliku hügieeni vahendid, kui väljasaadetaval need puuduvad ja tal ei ole rahalisi vahendeid nende soetamiseks.

§ 26⁹. Väljasaadetavale arstiabi osutamine

(1) Väljasaadetavale tagatakse tervisekontrolli ja vajalike tervishoiuteenuste kättesaadavus.
[RT I, 03.07.2013, 2- jõust. 01.10.2013]

(2) Väljasaadetava tervises seisundi jälgimiseks on kinnipidamiskeskuses alaline ravipunkt.

(3) Tervishoiuteenuseid osutab kinnipidamiskeskuses perearsti kvalifikatsiooniga isik vastavalt haiglavälise eriarstiabi osutamist reguleerivatele sätetele.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isik on kohustatud regulaarselt jälgima väljasaadetava tervises seisundit ja suunama väljasaadetava ravile vanglate keskhaiglasse, kui väljasaadetava tervises seisund ei võimalda kinnipidamist kinnipidamiskeskuses või tema Eestist väljasaatmist.

(5) Kinnipidamiskeskusesse paigutatud väljasaadetavate statsionaarset ravi teostatakse järelevalve all vanglate keskhaiglas.

(6) Väljasaadetava ravikulud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isiku poolt vanglate keskhaiglas osutatud hädavajalike teenuste ja ravi eest tasutakse riigieelarvest.

(7) Väljasaadetava tervisekontrolli ja talle osutatavate vajalike tervishoiuteenuste riigieelarvest rahastamise ulatuse ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.
[RT I, 03.07.2013, 2- jõust. 01.10.2013]

§ 26¹⁰. Väljasaadetavale kokkusaamiste võimaldamine

(1) Väljasaadetaval võimaldatakse kokkusaamine:

1) kodakondsusjärgse riigi konsulaartöötajaga;

2) kaitsjaga;

3) vaimulikuga;

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

4) pädevate riigiasutuste, rahvusvaheliste või valitsusväliste organisatsioonide esindajatega.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(2) Kinnipidamiskeskuse juhataja loal võib väljasaadetav kokku saada lühiajaliselt järelevalve all käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikutega isiklikes, õiguslikes või ärilistes huvides, mida väljasaadetav ei saa teostada kolmandate isikute kaudu, kui kohtumised ei takista väljasaatmise täideviimist. Väljasaadetaval lubatakse kokku saada ainult isikutega, kelle maine ja motiivide osas ei ole kinnipidamiskeskuse juhatajal põhjendatud kahtlusi.

(3) Politsei- ja Piirivalveametil on õigus teostada väljasaadetavaga kokkusaamisele lubatud isiku turvakontroll ja vaadata läbi tema vallasasjad. Kaitsja poolt kaasa toodud kirjalike materjalide sisuline läbivaatus on keelatud. Vallasasjad, mille omamine kinnipidamiskeskuses on keelatud, võetakse kokkusaamise ajaks ajutisele hoiule.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Kokkusaamise kestus on kuni kolm tundi. Kokkusaamiste kord, aeg ja ruum sätestatakse [kinnipidamiskeskuse sisekorraeskirjas](#) või selle alusel antud Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori käskkirjas.
[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(5) Kokkusaamine väljasaadetavaga toimub Politsei- ja Piirivalveameti juuresolekul. Kokkusaamisi kaitsja ja vaimulikuga on Politsei- ja Piirivalveametil lubatud jälgida, kuid mitte pealt kuulata.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Väljasaadetavaga kokkusaamist sooviva isiku usaldusvääruse kontrollimiseks on kinnipidamiskeskuse ametnikel õigus töödelda kokkusaamist sooviva isiku isikuandmeid.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(7) Väljasaadetavaga ei võimaldata kokku saada, kui:

1) kokkusaamist sooviva isiku tegevus on olnud suunatud või on suunatud Eesti riigi ja selle julgeoleku vastu;

2) kokkusaamist sooviv isik on seotud organisatsiooni või liikumisega, mis oma tegevusega eirab avalikku korda;

3) kokkusaamist sooviv isik on karistatud tahtlikult toime pandud kuriteo eest ja tema karistusandmeid ei ole karistusregistrist kustutatud;

4) kokkusaamist sooviv isik on esitanud kokkusaamise taotlemisel valeandmeid või võltsitud dokumendi;

5) kokkusaamist sooviva isiku usaldusvääruses on põhjust kahelda;

6) kokkusaamine väljasaadetavaga võiks mõjutada välismaalase väljasaatmise tõhusust või

7) esinevad muud mõjuvad põhjused.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud asjaolu esinemisel võib erandina kokkusaamist lubada, kui

väljasaadetaval on kokkusaamiseks eraeluline või muu kaalukas põhjus.

[RT I, 03.07.2013, 2- jõust. 01.10.2013]

§ 26¹¹. Väljasaadetava kirjavahetus ja sidevahendite kasutamine

(1) Väljasaadetaval võimaldatakse kirjavahetus, samuti telefoni ning muude üldkasutatavate sidekanalite kasutamine, kui kinnipidamiskeskuses on selleks tehnilised tingimused. Kirjavahetus ja telefoni ning muude üldkasutatavate sidekanalite kasutamine toimub kinnipidamiskeskuse sisekorraeeskirjas sätestatud korras.

(2) Väljasaadetavale saadetud kirjad avatakse Politsei- ja Piirivalveameti poolt väljasaadetava juuresolekul ning sealt võetakse ära asjad, mille omamine kinnipidamiskeskuses on kinnipidamiskeskuse sisekorraeeskirjaga keelatud.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Väljasaadetava kirjavahetuse ja telefoni ning muude üldkasutatavate sidekanalitega edastatavate sõnumite sisu võib kontrollida üksnes kohtu loal kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud alustel ja korras.

[RT I, 29.06.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(4) Kinnipidamiskeskuse juhataja või tema poolt määratud ametnik võib väljasaadetava kirjavahetust, telefonikõnesid ja muude sidevahendite kasutamist piirata, kui see võib ohustada kinnipidamiskeskuse sisekorda või takistada väljasaatmise täideviimist.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(5) Väljasaadetava kirjavahetust riigiasutuste, kaitsja, vaimuliku ja kodakondsusjärgse riigi konsulaarametnikuga ei piirata.

(6) Kirjavahetus ning telefoni ja muude üldkasutatavate sidevahendite kasutamine toimub väljasaadetava kulul. Kirjavahetuseks Eesti riigiasutuste, kaitsja, vaimuliku ja kodakondsusjärgse riigi konsulaarametnikuga võimaldatakse väljasaadetavale kantsleitartbed ja kaetakse postikulud, kui väljasaadetaval puuduvad rahalised vahendid.

§ 26¹². Asjade soetamine

(1) Väljasaadetaval on lubatud kinnipidamiskeskuse vahendusel sisekorraeeskirjas sätestatud mahus ja korras osta toiduaineid, isikliku hügieeni tarbeid ja muid asju, mille omamine kinnipidamiskeskuses on lubatud.

(2) Väljasaadetaval on lubatud saada pakke. Politsei- ja Piirivalveamet kontrollib paki sisu paki saaja juuresolekul enne paki üleandmist.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2¹) Pakina ei ole lubatud üle anda toiduaineid ja ravimeid.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet on kohustatud kinni pidama ja väljasaadetavale mitte üle andma pakis sisalduvaid asju, mille omamine kinnipidamiskeskuses on keelatud.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Kinnipeetud asjad, välja arvatud need, mida ei ole võimalik hoiustada, võetakse hoiule kuni väljasaadetava kinnipidamiskeskusest vabastamiseni.

(5) Kinnipeetud asjad, mida ei ole võimalik hoiustada, hävitatakse sisekorraeeskirjas ettenähtud korras.

(6) Väljasaadetava või paki saatja kulul võib kinnipeetud asjad tagastada paki saatjale.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 26¹³. Väljasaadetava kohustused

(1) Väljasaadetav on kohustatud järgima ja täitma kinnipidamiskeskuse sisekorraeeskirja.

(2) Sisekorraeeskirja rikkumisel, mis ohustab teisi väljasaadetavaid või teisi isikuid või ohustab muul viisil kinnipidamiskeskuse turvalisust, võib kohaldada käesoleva seaduse § 26¹⁵ sätestatud turvaabinõusid.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Väljasaadetav on kohustatud:

1) täitma Politsei- ja Piirivalveameti seaduslikke korraldusi;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2) mitte takistama Politsei- ja Piirivalveametit kohustuste täitmisel;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

3) võimaldama käesolevas peatükis sätestatud toimingute sooritamist;

4) mitte häirima teisi kinnipidamiskeskuses viibivaid isikuid;

- 5) teavitama viivitamata Politsei- ja Piirivalveametit kõikidest asjaoludest, mis võivad ohustada kinnipidamiskeskuse turvalisust ja sisekorda, tema või teiste isikute elu ja tervist;
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]
- 6) suhtuma heaperemehelikult talle usaldatud esemetesse ning pidama korras ja puhastama tema kasutuses olevaid elu- ja olmeruume.

(4) Väljasaadetav on kohustatud kandma väljasaatmise kulud, sealhulgas sellega kaasnevad transpordikulud.

(4¹) Kui käesoleva seaduse § 14 lõikes 3³ nimetatud väljasaadetaval puuduvad piisavad rahalised vahendid tema Eestist väljasaatmise kulude kandmiseks, nõutakse väljasaatmise otsuse tunnustamisel väljasaatmisega kaasnevad kulud sisse väljasaatmise otsuse teinud riigilt vastavalt nõukogu otsusele 2004/191/EÜ, millega kehtestatakse kolmandate riikide kodanike väljasaatmise otsuste vastastikust tunnustamist käsitleva direktiivi 2001/40/EÜ kohaldamisest tuleneva rahalise tasakaalustamatuse kompenseerimise kriteeriumid ja praktiline kord (ELT L 60, 27.02.2004, lk 55–57).
[RT I 2007, 62, 394- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

§ 26¹⁴. Läbivaatus

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Politsei- ja Piirivalveamet on kohustatud keelatud asjade avastamiseks tegema kahtluse korral väljasaadetava ja tema vallasasjade ning kinnipidamiskeskuse elu- ja olmeruumide, muude ruumide ja territooriumi läbivaatuse.

(2) Läbivaatuse käigus leitud keelatud asjad võetakse hoiule või hävitatakse.

(3) Läbivaatuse käigus leitud dokumendid ja sularaha võetakse hoiule ja tagastatakse väljasaadetavale tema kinnipidamiskeskusest vabastamisel.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 26¹⁵. Turvaabinõud

(1) Turvaabinõusid kohaldatakse väljasaadetava suhtes, kes rikub käesolevas seaduses sätestatud kohustusi või kinnipidamiskeskuse sisekorraeskirja, ei hoolitse oma isikliku hügieeni eest vajalikul määral, ning see on toonud kaasa reaalse ohu väljasaadetava ja teiste isikute tervisele, kes tahtlikult kahjustab oma tervist või kinnipidamiskeskuse vara või on suitsiidi- või põgenemiskalduvustega, samuti väljasaadetava suhtes, kes on vägivaldne, ning tervisekontrolli mitte läbinud väljasaadetava suhtes kinnipidamiskeskusesse vastuvõtmisel, et jälgida tema tervislikku seisundit.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(2) Turvaabinõudena on lubatud:

- 1) väljasaadetava liikumis- ja suhtlemisvabaduse piiramine;
- 2) isiklike esemete kasutamise keelamine;
- 3) eraldatud lukustatud ruumi paigutamine;
- 4) korrakaitseaduse § 78¹ punktides 1, 3 ja 4 sätestatud erivahendite kasutamine.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatud turvaabinõusid võib väljasaadetava suhtes kohaldada reaalse ja vahetu ohu korral.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(3) Vajaduse äralangemisel lõpetatakse turvaabinõude kohaldamine.

(4) Turvaabinõude kohaldamisel võimaldatakse väljasaadetavale tema soovil värskes õhus viibimine vähemalt ühe tunni ulatuses päevas.

(4¹) Turvaabinõusid võib kohaldada ka väljasaadetava konvoeerimisel väljaspool kinnipidamiskeskust.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Turvaabinõude kohaldamise otsustab kinnipidamiskeskuse juhataja. Edasilükkamatul juhul otsustab turvaabinõude kohaldamise kõrgem kohalviibiv ametnik, teavitades sellest esimesel võimalusel kinnipidamiskeskuse juhatajat.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5¹) Korrakaitseaduse § 78¹ punktides 1, 3 ja 4 sätestatud erivahendit võib konvoeriija kohaldada reaalse ja vahetu ohu korral väljasaadetava konvoeerimisel väljaspool kinnipidamiskeskust korrakaitseaduses sätestatud alustel ja korras. Sellisel juhul ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(6) Erakorraliste olukordade, massiliste rahutuste ja kinnipidamiskeskuse väliste rünnakute tõrjumiseks, samuti põgenenud väljasaadetavate tabamiseks töötatakse kinnipidamiskeskuses välja kaitseplaan, mille kinnitab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor kooskõlastatult Siseministeeriumiga.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 26¹⁶. Ohjeldusabinõude kasutamine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 26¹⁷. Erivahendid ja teenistusrelvad

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Politsei ja Piirivalveamet võib kasutada tulirelva ja erivahendeid ainult äärmuslikel juhtudel, kui kõik ülejäänud abinõud väljasaadetava põgenemise takistamiseks, põgenenud väljasaadetava tabamiseks, relvastatud või mõne muu ohtliku esemega varustatud väljasaadetava või muu kinnipidamiskeskuses viibiva isiku kahjutuks tegemiseks, kallaletungi kõrvaldamiseks või kõrvaliste isikute kinnipidamiskeskusesse sissetungimise takistamiseks on ammendatud.

(2) Kinnipidamiskeskuse erivahendid on:

- 1) käeraud;
- 2) sidumisvahendid;
- 3) teenistuskoer;
- 4) rahustussärk.

(3) Kinnipidamiskeskuse teenistusrelvad on:

- 1) külmrelvadest kumminui või muust materjalist nui;
- 2) gaasirelv;
- 3) tulirelv.

(4) Tulirelva kasutamine naiste ja alaealiste vastu on keelatud, välja arvatud väljasaadetava poolt relvastatud vastupanu osutamisel ning kallaletungi korral Politsei- ja Piirivalveameti ametnikule või muule isikule.

(5) Massiliste korratuste puhul otsustab tulirelva ja erivahendite kasutamise valdkonna eest vastutav minister või edasilükkamatul juhul kõrgem kohalviibiv Politsei- ja Piirivalveameti ametiisik, teavitades sellest kohe valdkonna eest vastutavat ministrit ning Politsei- ja Piirivalveameti peadirektorit.

(6) Nende kinnipidamiskeskuse ametikohtade loetelu, millega kaasneb kinnipidamiskeskuses tulirelva kandmise õigus, kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.

(7) Kinnipidamiskeskuse enesekaitsevahendite loetelu ja enesekaitsevahenditele esitatavad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 26¹⁸. Toimingud kinnipidamiskeskusest vabastamisel

(1) Käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud juhtudel vabastatakse väljasaadetav kinnipidamiskeskusest kinnipidamiskeskuse juhataja otsuse alusel.

(2) Kinnipidamiskeskusest vabastamisel tagastatakse väljasaadetavale kinnipidamiskeskuse hoiul olnud asjad ja dokumendid.

(3) Väljasaatmise korral tagastatakse väljasaadetavale dokumendid ja asjad, mis võivad ohustada väljasaadetava või väljasaatmist täideviivate ametnike turvalisust, piiripunktis.

(4) Vahi alla võetud väljasaadetava esemed ja dokumendid antakse üle väljasaadetava vahi alla võtnud ametnikule.

(5) Kinnipidamiskeskuse juhataja otsusel võib erandlikel asjaoludel ning kui väljasaadetaval puuduvad rahalised vahendid maksta väljasaadetavale kinnipidamiskeskusest vabastamisel ühekordset rahalist toetust summas, mis ei ületa kehtivat minimaalsetest tarbimiskulutustest lähtuvat toimetulekupiiri. Nimetatud toetuse võib väljasaadetavalt või tema Eestisse kutsujalt pärast kinnipidamiskeskusest vabastamist välismaalaste seaduses ettenähtud korras sisse nõuda.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 26¹⁹. Kinnipidamiskeskuse juhtimine ja vastutus

(1) Kinnipidamiskeskuse tööd juhib kinnipidamiskeskuse juhataja.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

(2) Kinnipidamiskeskuse juhataja vastutab käesolevas peatükis sätestatud kohustuste ja sisekorraeeskirja täitmise ning turvalisuse tagamise eest kinnipidamiskeskuses.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

(3) Politsei- ja Piirivalveameti ametnik ei tohi avaldada teenistusvälistele isikutele talle seoses teenistusülesannete täitmisega teatavaks saanud asjaolusid, sealhulgas kinnipeetavate isiklike suhteid puudutavaid asjaolusid. Ametisaladuse hoidmise kohustus on tähtajatu.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(4) Politsei- ja Piirivalveameti ametnik on kohustatud kinnipidamiskeskuse juhatajale või tema äraolekul kõrgemale kohalviibivale ametnikule viivitamata teatama sisekorraeeskirja rikkumistest ja muudest asjaoludest, mis võivad mõjutada väljasaatmise täideviimist või turvalisust kinnipidamiskeskuses.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Kinnipidamiskeskuse juhatajal on õigus ametlikult kinnitada väljasaadetava allkirja õigsust.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 26²⁰. Kinnipidamiskeskuse ülesannete täitmine

(1) Kinnipidamiskeskuse ülesannete ja kinnipidamiskeskuse ametnike ülesannete täitmise võib Politsei- ja Piirivalveamet halduslepingu alusel üle anda. Üle anda ei tohi kinnipidamiskeskuse juhataja või tema poolt määratud ametniku ülesandeid.
[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(2) Halduslepingu alusel kinnipidamiskeskuse ülesannete täitmise kohustuse võtnud isik on kohustatud tagama nõuetekohase väljasaadetavate kinnipidamise, sisekorraeeskirja täitmise ja turvalisuse tagamise kinnipidamiskeskuses.

(3) Halduslepingu alusel üleantud käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ülesannete täitmisel võib kasutada isikuid, kes on täisealised, teovõimelised, eesti keelt vähemalt keeleseaduses sätestatud B2-tasemel või sellele vastaval tasemel valdavad Eesti kodanikud. Kasutada ei või isikuid, kes kannavad karistust kuriteo eest või kelle karistusandmed kuriteo eest ei ole karistusregistrist kustutatud.
[RT I 2009, 4, 26- jõust. 26.01.2009]

(4) Halduslepingu alusel üleantud ülesannetega kaasnevad käesolevas seaduses sätestatud õigused ja kohustused ning vastutus.

(5) Halduslepingu alusel üleantud ülesannete täitmisel vastutavad kohustused võtnud isik ja tema töötajad tsiviil-, kriminaal- ja halduskorras samadel alustel kui Politsei- ja Piirivalveameti ametnik.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Halduslepingu alusel üleantud ülesannete täitmise kohustuse võtnud isiku töötajad on kohustatud täitma kinnipidamiskeskuse juhataja seaduslikke korraldusi.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(7) Halduslepingu alusel üleantud ülesannete täitmise üle teostab järelevalvet Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema poolt selleks volitatud isik.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 26²¹. Kinnipidamiskeskuse sisekorraeeskiri

(1) Kinnipidamiskeskuse sisekorraeeskirja kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(2) Kinnipidamiskeskuse sisekorraeeskirjas peab vähemalt olema sätestatud:

- 1) kinnipidamiskeskuse territooriumil ja hoonetes viibimise kord;
- 2) järelevalve teostamise kord kinnipidamiskeskuses;
- 3) ajutiselt väljaspool kinnipidamiskeskust viibiva väljasaadetava järelevalve kord;
- 4) väljasaadetavale keelatud ainete ja esemete loetelu, samuti enda juures hoitavate ja hoiustatud asjade kogukaal;
- 5) isiklike asjade, sularaha ja isikut tõendavate dokumentide hoiule võtmise kord;
- 6) väljasaadetavale tema isikliku toimiku tutvustamise kord;
- 7) väljasaadetava isikliku toimiku säilitamise kord;
- 8) kaebuste esitamise kord.

(3) Kinnipidamiskeskuses on keelatud hoida aineid ja esemeid, mis:

- 1) võivad ohustada isiku enda või teiste isikute elu või tervist;
- 2) võivad ohustada kinnipidamiskeskuse turvalisust;
- 3) raskendavad oluliselt kinnipidamiskeskusel hügieeninõuete täitmist;
- 4) võivad häirida teisi isikuid.

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 26²². Ametniku vormiriietus

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

Politsei- ja Piirivalveameti ametnikule, kes täidab käesolevast seadusest tulenevaid ülesandeid, võib anda vormiriieetuse, mille kirjelduse ja kandmise korra, samuti eraldusmärkide kirjelduse ja kandmise korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 26²³. Ametniku terviseuuring ja vaktsineerimine

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Politsei- ja Piirivalveameti ametnikule, kes täidab käesolevast seadusest tulenevaid ülesandeid, korraldatakse tasuta terviseuuringud ning vajaduse korral vaktsineerimine nakkushaiguste vastu.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Terviseuuringute ja vaktsineerimise tingimused ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 01.01.2005]

4². peatükk

VÄLJASAADETAVA DISTSIPLINAARNE MÕJUTAMINE

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 26²⁴. Distsiplinaarkaristused

(1) Käesoleva seaduse või kinnipidamiskeskuse sisekorraeeskirja nõuete süülise rikkumise eest võib väljasaadetava suhtes kohaldada distsiplinaarkaristust.

(2) Väljasaadetavale kohaldatavad distsiplinaarkaristused on:

1) noomitus;

2) kokkusaamise keelamine;

3) sisseostude tegemise keelamine kuni üheks kuuks;

4) lahkumisettekirjutusega kohaldatud sissesõidukeelu kehtivusaja pikendamine, kuid mitte kauemaks kui viieks aastaks lahkumisettekirjutuse tegemise päevast arvates;

5) eraldatud lukustatud ruumi paigutamine kuni 48 tunniks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 sätestatud distsiplinaarkaristust kohaldatakse korduva ja raske distsiplinaarrikkumise korral.

(4) Raske distsiplinaarrikkumise korral on kinnipidamiskeskuse juhatajal õigus paigutada väljasaadetav eraldatud lukustatud ruumi enne distsiplinaarmenetluse lõpetamist.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 26²⁵. Distsiplinaarmenetlus

(1) Distsiplinaarmenetluse viib läbi Politsei- ja Piirivalveameti käskkirja alusel kinnipidamiskeskuse juhataja või tema määratud ametnik.

(2) Väljasaadetavat teavitatakse kohe distsiplinaarrikkumisest, milles teda süüdistatakse. Väljasaadetaval on õigus anda selgitusi.

(3) Distsiplinaarmenetluse käik protokollitakse. Protokollivi vorm ja selles esitatavad andmed sätestatakse kinnipidamiskeskuse sisekorraeeskirjas.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 26²⁶. Distsiplinaarkaristuse määramine

(1) Distsiplinaarkaristuse määrab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema määratud ametnik kinnipidamiskeskuse juhataja või distsiplinaarmenetluse läbi viinud ametniku ettepanekul. Distsiplinaarkaristuse määramine vormistatakse käskkirjana ja seda peab põhjendama.

(2) Distsiplinaarkaristuse määramise käskkiri antakse väljasaadetavale allkirja vastu.

(3) Ühe ja sama distsiplinaarrikkumise eest võib kohaldada ainult üht distsiplinaar karistust. Kollektiivsed karistused on keelatud.

(4) Distsiplinaar karistuse võib määrata kuue kuu jooksul arvates rikkumise toimepanemise päevast, kuid ühe kuu jooksul rikkumise teadasaamise päevast arvates. Distsiplinaar karistus määratakse enne väljasaadetava kinnipidamiskeskusest vabanemist.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 26²⁷. Distsiplinaar karistuse täideviimine

(1) Distsiplinaar karistus pööratakse kohe täitmisele.

(2) Distsiplinaar karistuse täideviimiseks eraldatud lukustatud ruumi paigutatud väljasaadetavat hoitakse ruumis üksinda.

(3) Eraldatud lukustatud ruumi paigutamisel teostatakse väljasaadetava turvakontroll ja asjade läbivaatus. Väljasaadetava toas olnud isiklikud asjad antakse hoiule ning tagastatakse talle pärast eraldatud lukustatud ruumist vabastamist.

(4) Eraldatud lukustatud ruumi paigutatud väljasaadetava kutsumine uurimisasutusse, prokuröri juurde või kohtusse ei vabasta teda distsiplinaar karistuse edasisest kandmisest.

(5) Lukustatud ruum peab vastama käesoleva seaduse § 26⁵ lõikes 6 sätestatud tingimustele ja tagama väljasaadetava pideva visuaalse või elektroonilise jälgimise.

(6) Lukustatud ruumi paigutatud väljasaadetaval ei ole õigust liikuda kinnipidamiskeskuse territooriumil käesoleva seaduse § 26⁶ lõikes 1 sätestatud korras. Väljasaadetava soovil võimaldatakse tal vähemalt üks tund päevas viibida vabas õhus.

(7) Lukustatud ruumi paigutatud väljasaadetava suhtes võib osaliselt või täielikult piirata käesoleva seaduse § 26⁵ lõike 8 kohaldamist, sisseostude tegemist, raadio- ja televisioonisaadete jälgimist.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 26²⁸. Distsiplinaar karistuse kustumine

Distsiplinaar karistus kustub ühe aasta jooksul arvates distsiplinaar karistuse määramisest.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

5. peatükk SISSEÕIDUKEELD

§ 27. Sissesõidukeelu kohaldamise erisused

Käesoleva seaduse peatükis 5 sätestatud kohaldatakse ulatuses, mis ei ole vastuolus peatükis 2 sätestatuga. Lahkumisettekirjutuses kohaldatava sissesõidukeelu kehtestamise menetlusele ja sissesõidukeelu kehtivusaja määramisele ei kohaldata 5. peatükis sätestatud.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 27¹. Sissesõidukeelu kehtivusaeg

(1) Sissesõidukeeld on tähtajaline või alaline. Tähtajalist sissesõidukeeldu võidakse kohaldada kehtivusajaga kuni 10 aastat.

(2) Sissesõidukeelu kehtivusaeg on aastates või kuudes arvutatav ajavahemik, mille jooksul välismaalase suhtes kehtivad käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud õiguslikud tagajärjed.

(3) Sissesõidukeelu kehtivusaeg algab sissesõidukeelu kohaldamise otsuse tegemise päeval, kui otsuses ei nähta ette hilisemat sissesõidukeelu kehtivusaja algamise päeva.

(4) Sissesõidukeelu kehtivusaeg lõpeb selle möödumisel või sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamisel.

[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 28. Sissesõidukeelu õiguslikud tagajärjed

(1) Välismaalasele, kelle suhtes kehtib sissesõidukeeld, ei anta piiripunktis luba Eestisse sisenemiseks.

(2) Välismaalasele, kelle suhtes kehtib sissesõidukeeld, ei anta ega pikendada sissesõidukeelu kehtivusaja jooksul viibimisalust.

(3) Välismaalasel, kelle suhtes on kohaldatud sissesõidukeeldu, ei ole lubatud Eestis viibida ning tema Eestis viibimine on ebaseaduslik, sõltumata viibimisaluse omamisest.

(3¹) Välismaalase suhtes sissesõidukeelu kohaldamisel tunnistatakse välismaalase elamisluba või viisa kehtetuks või lõpetatakse välismaalase elamisõigus.
[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

(3²) Eestis viibiv välismaalane, kelle suhtes kehtib sissesõidukeeld, peetakse Politsei- ja Piirivalveameti või Kaitsepolitsei ameti poolt kinni ja korraldatakse viivitamata tema Eestist väljasaatmine.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(4) Sissesõidukeeld ei võta välismaalasele õigust taotleda Eestis rahvusvahelist kaitset.
[RT I 2007, 62, 394- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

§ 28¹. Välismaalase Eestisse mittelubamine sissesõidukeeldu kohaldamata

(1) Sissesõidukeeldu kohaldamata võib Eestisse mitte lubada välismaalast:

- 1) kelle suhtes esineb mõni sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olev asjaolu;
- 2) kes on Eestis toime pannud õigusrikkumise;
- 3) kellel on talle Eestis toimepandud süüteo eest määratud või mõistetud rahaline karistus tasumata;
- 4) kellel on väljasaatmise kulud tasumata;
- 5) kelle puhul on alust arvata, et tema Eestisse saabumine võib ohustada avalikku korda, ühiskondlikku turvalisust või riigi julgeolekut;
- 6) kelle puhul on alust arvata, et tema Eestisse saabumise eesmärk ei vasta väidetavale eesmärgile;
- 7) kelle puhul on alust arvata, et ta ei lahku viibimisaluse lõppedes Eestist;
- 8) kelle suhtes kehtib nõukogu direktiivi 2001/40/EÜ kolmandate riikide kodanike väljasaatmise otsuste vastastikuse tunnustamise kohta (EÜT L 149, 2.06.2001, lk 34–36) artiklis 3 nimetatud alustel tehtud väljasaatmise otsus, mis ei ole otsuse teinud riigi poolt tühistatud ega peatatud.

[RT I 2007, 62, 394- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata välismaalase suhtes, kellel on elamisluba.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 28². Välismaalase Eestisse mittelubamise vormistamine ja põhjendamine välispiiril

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(1) Välismaalase kohta täidetakse riiki mittelubamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 562/2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 105, 13.04.2006, lk 1–32), toodud vorm.
[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(2) [Kehtetu -RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

(3) Välismaalane, kellele ei antud piiripunktis luba Eestisse sisenemiseks, võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kaebuse esitamine ei ole aluseks välismaalase Eestisse lubamiseks.
[RT I 2007, 68, 420- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

§ 29. Sissesõidukeelu kohaldamise alused

(1) Välismaalase suhtes võidakse sissesõidukeeldu kohaldada, kui:

- 1) on põhjendatult alust arvata, et välismaalase Eestis viibimine võib ohustada Eesti Vabariigi julgeolekut, avalikku korda, ühiskondlikku turvalisust, kõlblust või teiste isikute tervist;
- 2) välismaalase kohta on andmeid või on põhjendatud alus arvata, et ta kuulub kuritegelikku ühendusse või on seotud narkootikumide, psühhotroopsete ainete või isikute ebaseadusliku toimetamisega üle riigipiiri või ajutise kontrolljoone või kuulub terroristlikku ühendusse või ta on toime pannud või on põhjendatud alus arvata, et ta võib toime panna terrorikuriteo, või ta on seotud terrorikuriteo rahastamisega, toetamisega või rahapesuga;
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]
- 3) välismaalane töötab või on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses või on põhjendatult alust arvata, et ta töötab või on olnud välisriigi luure- või julgeolekuteenistuses;
- 4) välismaalane on saanud või on põhjendatult alust arvata, et ta on saanud eriväljaõppe või eriettevalmistuse dessantoperatsioonideks või diversiooni või sabotaaži alal või muu eriväljaõppe, mille käigus omandatud teadmisi ja oskusi saab vahetult rakendada illegaalsete relvaformeeringute ülesehitamisel või väljaõppel;
- 5) välismaalane õhutab või on põhjendatult alust arvata, et ta õhutab Eestis või välisriigis rassilist, usulist või poliitilist vihkamist;

- 6) välismaalast on karistatud või on põhjendatult alust arvata, et teda on karistatud raske inimsusevastase või sõjakuriteo eest, sõltumata karistatuse kustumisest või kustutamisest või karistusregistrist karistusandmete kustutamisest;
- 7) välismaalast on karistatud Eestis või välisriigis toime pandud tahtliku kuriteo või muu õiguserikkumise eest ja karistatus ei ole kustunud ega kustutatud või karistusandmed ei ole karistusregistrist kustutatud;
- 8) välismaalane on rikkunud välismaalaste Eestis viibimist või riigipiiri ületamist reguleerivaid õigusakte;
- 9) välismaalane on esitanud valeandmeid või võltsitud dokumendi Eestis viibimise seadusliku aluse või selle pikendamise, Eesti kodakondsuse, rahvusvaheline kaitse või isikut tõendava dokumendi taotlemisel;
[RT I, 06.04.2016, 1- jõust. 01.05.2016]
- 10) välismaalasel on täitmata kohustusi Eesti riigi, riigiasutuse või kohaliku omavalitsuse ees.

(2) Alalist sissesõidukeeldu võidakse kohaldada käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–6 sätestatud juhtudel.

(3) Kui välismaalase perekonnal ei ole võimalik koos elada väljaspool Eestit või kui perekonna ümberasumine välisriiki oleks sissesõidukeelu kehtestamise vajadusega võrreldes seotud ebaproportsionaalselt suurte raskustega, võib välismaalase suhtes kohaldada sissesõidukeeldu üksnes käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–6 sätestatud juhtudel.

(4) Välismaalase perekonnaliikmeks loetakse Eestis seaduslikult välismaalasega ühises perekonnas koos elavat:

- 1) abikaasat;
- 2) alaealist last;
- 3) vanemat, kui välismaalane on alaealine.

(5) Kui viibimisaluse andmise või pikendamise menetluse käigus ilmnevad käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud sissesõidukeelu kohaldamise alused, keeldutakse viibimisaluse andmisest või pikemisest ja välismaalase suhtes kohaldatakse sissesõidukeeldu.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 29¹. Sissesõidukeelu kohaldamise erisused

[Kehtetu -RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

§ 30. Sissesõidukeelu mittekohaldamine

Sissesõidukeeldu ei kohaldata:

- 1) alla 13-aastase välismaalase suhtes;
- 2) Eesti rahvusest välismaalase suhtes;
- 3) välismaalase suhtes, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus on võetud Eestis menetluse või kellele on antud Eestis rahvusvaheline kaitse.

[RT I, 06.04.2016, 1- jõust. 01.05.2016]

§ 30¹. Sissesõidukeelu kohaldamise erisused

(1) Sissesõidukeelu kohaldamisel ja sellest tulenevalt viibimisaluse kehtetuks tunnistamisel või elamisõiguse lõpetamisel ei pea andma välismaalasele võimalust vastuväidete ja arvamuse esitamiseks.

(2) Kui välismaalane viibib Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel ja tal on Eestis registreeritud elukoht, antakse talle võimalus vastuväidete esitamiseks sissesõidukeelu kohaldamise korral ja elamisloa kehtetuks tunnistamisel või elamisõiguse lõpetamisel.

(3) Sissesõidukeelu kohaldamist ei põhjendata.

(4) Sissesõidukeelu kohaldamise ajal Eestis elamisloa või elamisõiguse alusel viibiva välismaalase suhtes sissesõidukeelu kohaldamist põhjendatakse ulatuses, mis ei ole vastuolus riigi julgeoleku tagamise vajadusega.

[RT I 2006, 26, 191- jõust. 01.08.2006]

§ 31. Sissesõidukeelu kohaldamise otsustamine

(1) Sissesõidukeelu kohaldamise otsustab Siseministerium või selleks volitatud Siseministeriumi valitsemisala valitsusasutus põhjendamatult viivitusega.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(2) [Kehtetu -RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

(3) Sissesõidukeelu kohaldamise otsustamisel ja sissesõidukeelu kehtivusaja määramisel arvestatakse kogumis järgmisi asjaolusid:

- 1) välismaalase Eestis seadusliku viibimise kestus;
- 2) välismaalase vanus;
- 3) välismaalase terviseseisund;
- 4) välismaalase isiklikud, majanduslikud ja muud sidemed Eestiga, mis väärivad kaitsmist;
- 5) sissesõidukeelu kohaldamise tagajärjed välismaalase perekonnaliikmetele;
- 6) välismaalase sotsiaalne ja kultuuriline integratsioon;
- 7) välismaalase sidemed päritoluriigiga;

8) sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olevad asjaolud;

8¹⁾ Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni elamisloa omamine;

[RT I, 26.02.2014, 2- jõust. 01.10.2014]

9) muud asjassepuutuvad kaalutlused.

(4) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(5) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 31¹. Ettepanek sissesõidukeelu kohaldamiseks

(1) Sissesõidukeelu kohaldamiseks võib valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku teha valitsusasutus või valitsusasutuse hallatav riigiasutus.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettepanek peab sisaldama sissesõidukeelu kohaldamise alust, põhjust ja käesoleva seaduse § 31 lõikes 3 toodud asjaolusid. Ettepanekule lisatakse võimaluse korral nimetatud asjaolusid tõendavad dokumendid.

[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 31². Daktüloskopeerimine ja DNA proovide võtmine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet võib teostada välismaalase, kelle suhtes on kohaldatud sissesõidukeeldu, daktüloskopeerimise ning temalt DNA proovide võtmise, kui teisiti ei ole võimalik isikut tuvastada.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Välismaalase suhtes, kes keeldub daktüloskopeerimisest või DNA proovide andmisest, võidakse kohaldada sundi.

(3) Daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse riiklikusse sõrmejälgede registrisse ja DNA proovide tulemusel saadud andmed kantakse riiklikusse DNA registrisse.

[RT I 2005, 71, 548- jõust. 08.01.2006, osaliselt 01.03.2006]

§ 32. Sissesõidukeelu kehtivusaja muutmine

(1) Siseministerium või selleks volitatud Siseministeriumi valitsemisala valitsusasutus tunnistab kehtetuks või lühendab sissesõidukeelu kehtivusaega välismaalase põhjendatud taotluse alusel või valitsusasutuse või valitsusasutuse hallatava riigiasutuse põhjendatud ettepanekul või Schengeni konventsiooniga ühinenud riigi, välja arvatud Eesti, pädeva asutuse taotlusel, kui sissesõidukeelu kohaldamise aluseks olevad asjaolud on muutunud või ära langenud, samuti humaansetel kaalutlustel, kui sellega ei ohustata riigi julgeolekut ega avalikku korda.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(1¹) Schengeni konventsiooniga ühinenud riigi, välja arvatud Eesti, pädeva asutuse taotlusel sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamisel käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud juhul kustutatakse sissesõidukeelu andmed Schengeni infosüsteemist. Valdkonna eest vastutava ministri või tema poolt volitatud Siseministeriumi kõrgema ametniku otsusel võib sissesõidukeelu jätta kehtima ainult sissesõidukeeldude riiklikus registris.

[RT I 2007, 62, 394- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

(1²) Siseministerium või selleks volitatud Siseministeriumi valitsemisala valitsusasutus võib välismaalase põhjendatud taotluse alusel ja välismaalase esitatud asjassepuutuvate tõendite olemasolul tunnistada lahkumisettekirjutuses kohaldatud Schengeni konventsiooni liikmesriigi territooriumile sissesõidu keelu kehtetuks, kui välismaalane tõendab, et ta on lahkunud Schengeni konventsiooni liikmesriigi territooriumilt lahkumisettekirjutuses määratud lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaja jooksul.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(2) Siseministerium või selleks volitatud Siseministeriumi valitsemisala valitsusasutus võib valitsusasutuse või valitsusasutuse hallatava riigiasutuse algatusel pikendada sissesõidukeelu kehtivusaega või asendada tähtajalise sissesõidukeelu alalisega, kui välismaalase suhtes ilmnevad täiendavad käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 sätestatud sissesõidukeelu kohaldamise alused. Kehtivusaja pikendamisel või tähtajalise sissesõidukeelu alalisega asendamisel kohaldatakse käesoleva seaduse § 31 lõikes 3 sätestatut.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 32¹. Sissesõidukeelu kehtivusaja peatamine

(1) Siseministerium või selleks volitatud Siseministeriumi valitsemisala valitsusasutus võib valitsusasutuse, valitsusasutuse hallatava riigiasutuse või kohtu ettepanekul või välismaalase põhjendatud taotlusel peatada sissesõidukeelu kehtivuse määratud ajaks, kui välismaalase lühiajaline Eestisse saabumine ja Eestis viibimine on vältimatult vajalik.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

(2) Siseministerium või selleks volitatud Siseministeriumi valitsemisala valitsusasutus võib välismaalase põhjendatud taotluse alusel ja välismaalase esitatud asjasepuutuvate tõendite olemasolul peatada määratud ajaks lahkumisetekirjutuses kohaldatud Schengeni konventsiooni liikmesriigi territooriumile sissesõidu keelu kehtivuse, kui välismaalane tõendab, et ta on lahkunud Schengeni konventsiooni liikmesriigi territooriumilt lahkumisetekirjutuses määratud lahkumiskohustuse vabatahtliku täitmise tähtaja jooksul.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 33. Sissesõidukeeldude andmekogu ja Schengeni infosüsteem

(1) Sissesõidukeeldude andmekogu on Vabariigi Valitsuse poolt asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(2) Sissesõidukeeldude andmekogu eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste suhtes kohaldatud sissesõidukeeldude andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määruses sätestatud ülesannete täitmise käigus sissesõidukeelu kohaldamise, sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise ja sissesõidukeelu peatamise andmeid ning vastavate menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

(4) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(5) Sissesõidukeelu andmed edastatakse Schengeni infosüsteemi vastavalt Euroopa Liidu õigusaktides sätestatule.

(6) Sissesõidukeelu andmeid ei edastata Schengeni infosüsteemi, kui:

1) sissesõidukeeld on kohaldatud Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku suhtes;

2) Siseministeriumi või selleks volitatud Siseministeriumi valitsemisala valitsusasutuse otsusega piiratakse välismaalase suhtes kohaldatud sissesõidukeelu kehtivust Eesti Vabariigi territooriumiga.

(7) Sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamisel kustutatakse andmed sissesõidukeelu kohta Schengeni infosüsteemist.

(8) Sissesõidukeeldude andmekogusse ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud andmetel on õiguslik tähendus välismaalasele riiki sisenemiseks, riigis viibimiseks ja riigist lahkumiseks seadusliku aluse andmisel, pikendamisel ja kehtetuks tunnistamisel.

(9) Siseministerium või Politsei- ja Piirivalveamet võib avalikul veebilehel võimaldada kontrollida sissesõidukeelu kehtivust, avaldamata seejuures välismaalase isikuandmeid.

[RT I, 06.04.2016, 1- jõust. 01.05.2016]

§ 33¹. Seadusest ja kohtuotsusest tulenev sissesõidukeeld

(1) Seadusest või kohtuotsusest tulenevat sissesõidukeeldu kohaldatakse andmete kandmise teel sissesõidukeeldude riiklikusse andmekogusse.

[RT I 2007, 62, 394- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

(2) Seadusest või kohtuotsusest tuleneval sissesõidukeelul on käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud õiguslikud tagajärjed.

(3) Välismaalase suhtes, kes on Eestist välja saadetud, kohaldatakse seadusest tulenevat sissesõidukeeldu kümneks aastaks väljasaatmise päevast arvates, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(4) Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 7 või § 8 lõike 1 alusel võetud Vabariigi Valitsuse õigusaktis ettenähtud rahvusvahelise sanktsiooni subjekti Eestisse saabumine, Eestis viibimise või Eestist läbisõidu keelu korral kohaldatakse seadusest tulenevat sissesõidukeeldu Euroopa Liidu õigusaktis või Vabariigi Valitsuse asjaomases õigusaktis nimetatud isikute suhtes ja määratud kehtivusajaga.

[RT I 2010, 26, 129- jõust. 05.10.2010]

(5) Käesoleva paragrahvi lõiget 4 ei kohaldata, kui sissesõidukeelu andmed sisestatakse Schengeni infosüsteemi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1987/2006, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist (ELT L 381, 28.12.2006, lk 4–23), artikli 26 kohaselt.

[RT I, 23.03.2015, 1- jõust. 02.04.2015]

§ 33². Sissesõidukeelu kohaldamise, sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise, sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamise ja sissesõidukeelu peatamise teatavaks tegemine

(1) Sissesõidukeelu kohaldamine ja selle kehtivusaeg, sissesõidukeelu kehtivusaja muutmine, sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamine ja sissesõidukeelu peatamine loetakse välismaalasele teatavaks tehtuks vastava teabe avaldamisega Siseministeeriumi veebilehel.

(2) Veebilehel avaldatakse välismaalase nimi, sünniaeg või isikukood ja kodakondsus, kui need andmed on teada.

(3) Sissesõidukeelu kohaldamine, sissesõidukeelu kehtivusaja muutmine, sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamine ja sissesõidukeelu peatamine tehakse välismaalasele kirjalikult teatavaks välismaalase algatusel.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 33³. Sissesõidukeelu kohaldamise ja sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise vaidlustamine

(1) Sissesõidukeelu kohaldamise ja sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise võib vaidlustada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul nende teatavaks tegemise päevast arvates.

(2) Sissesõidukeelu kohaldamise või sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise vaidlustamine ei lükka väljasaatmist kohtumenetluse ajaks edasi.

(3) Pärast sissesõidukeelu kohaldamise vaidlustamise tähtaja möödumist ei saa väljasaatmise, viibimisaluse andmisest või pikendamise keeldumise või viibimisaluse kehtetuks tunnistamise vaidlustamisel tugineda sissesõidukeelu kohaldamise õigusvastasusele.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 33⁴. Sissesõidukeelu kohaldamisega seotud teabe avalikkus

(1) Käesoleva seaduse § 33² lõikes 1 nimetatuta teave sissesõidukeelu kohaldamise kohta ei ole avalik.

(2) Valdkonna eest vastutav minister võib käesoleva seaduse § 33² lõikes 1 nimetatud teabe tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks, kui see on vajalik avaliku korra, ühiskondliku turvalisuse või riigi julgeoleku tagamiseks.
[RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 33⁵. Schengeni sissesõidukeeld

(1) Schengeni sissesõidukeeld on Schengeni konventsiooniga ühinenud riigi poolt kohaldatud ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud sissesõidukeeld.

(2) Schengeni sissesõidukeeld ei võta välismaalaselt õigust taotleda Eestis rahvusvahelist kaitset.

(3) Schengeni sissesõidukeelu kehtivusaja muutmiseks peab välismaalane pöörduma sissesõidukeelu kohaldanud Schengeni konventsiooniga ühinenud riigi poole.
[RT I 2007, 62, 394- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

§ 33⁶. Isikuandmete töötlemine

Sissesõidukeeldude andmekogusse ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud isikuandmeid võib töödelda seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega riigiasutustele pandud ülesannete täitmiseks.

[RT I 2007, 62, 394- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

§ 33⁷. Isikuandmete saamine

Välislepingust, Euroopa Liidu õigusaktist või muust õigusaktist tulenevate kohustuste täitmiseks võib töödelda välisriigilt või rahvusvaheliselt organisatsioonilt saadud isikuandmeid.

[RT I 2007, 62, 394- jõust. 21.12.2007 ja osaliselt 30.03.2008]

§ 33⁸. Isikuandmete töötlemine

Eestis viibimise, elamise ja töötamise õiguspärasuse kontrollimise ja välismaalase Eestist väljasõidu kohustuse täitmise menetluses kohaldatakse isikuandmete töötlemisele välismaalaste seaduses sätestatud.
[RT I 2010, 3, 4- jõust. 01.10.2010]

§ 33⁹. [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 33¹⁰. [Kehtetu -RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

§ 33¹¹. Seadusliku aluseta Eestis viibiva välismaalase daktüloskopeerimine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet võib daktüloskopeerida seadusliku aluseta Eestis viibivat vähemalt 14-aastast välismaalast vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 2725/2000 (EÜT L 316, 15.12.2000, lk 1–10). Daktüloskopeerimisel kogutud andmed võib edastada kontrollimiseks Eurodac-süsteemi kesksusele vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 407/2002 (EÜT L 62, 5.03.2002, lk 1–5).
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(2) Politsei- ja Piirivalveamet võib daktüloskopeerida ka seadusliku aluseta Eestis viibivat alla 14-aastast välismaalast, kui teisiti ei ole võimalik isikut tuvastada.

(3) Alla 14-aastaselt välismaalasel sõrmejälgede võtmise otsustamisel arvestatakse eelkõige nimetatud isiku õiguste ja huvidega.

(4) Välismaalase suhtes, kes keeldub daktüloskopeerimisest, võidakse kohaldada sundi füüsilise jõu kasutamise või sidumisvahendit.

(5) Daktüloskopeerimisel kogutud andmed kantakse riiklikusse sõrmejälgede registrisse.

(6) [Valdkonna eest vastutav minister](#) kehtestab määrusega daktüloskopeerimisel kogutud andmete riiklikusse sõrmejälgede registrisse edastamise vormi.
[RT I 2010, 3, 4- jõust. 01.10.2010]

§ 33¹². Seadusliku aluseta Eestis viibivalt välismaalasel DNA-proovide võtmine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet võib võtta seadusliku aluseta Eestis viibivalt välismaalasel DNA-proovi, kui teisiti ei ole võimalik isikut tuvastada.
[RT I, 29.11.2010, 2- jõust. 24.12.2010]

(2) Alaealiselt DNA-proovide võtmise otsustamisel arvestatakse eelkõige alaealise õiguste ja huvidega.

(3) Välismaalase suhtes, kes keeldub DNA-proovide andmisest, võidakse kohaldada sundi füüsilise jõu kasutamise või sidumisvahendit.

(4) DNA-proovide tulemusel saadud andmed kantakse riiklikusse DNA-registrisse.
[RT I 2010, 3, 4- jõust. 01.10.2010]

§ 33¹³. Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmete töötlemine

Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kohustuse täitmise seotud menetluste käigus antud haldusaktide ja toimingute andmeid töödeldakse Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogus.
[RT I 2010, 3, 4- jõust. 01.10.2010]

§ 33¹⁴. Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogu

(1) Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste andmekogu on valdkonna eest vastutava ministri asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(2) Andmekogu pidamise eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste Eestis ebaseadusliku viibimise ja Eestist lahkumise kohustuse täitmise andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määruses sätestatud ülesannete täitmise käigus Eestis seadusliku aluseta viibivate ja viibinud välismaalaste Eestis viibimise ja Eestist lahkumise kohustuse täitmise seotud menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

(4) Eraõiguslikes ja avalik-õiguslikes suhetes võib andmekogu andmed käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud menetlustes antud haldusaktide ja sooritatud toimingute kohta võtta aluseks andmetena välismaalase Eestis ebaseadusliku viibimise ja Eestist lahkumise kohustuse täitmise kohta.

(5) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud.
[RT I 2010, 3, 4- jõust. 01.10.2010]

6. peatükk **RAKENDUSSÄTTED**

§ 34. Sissesõidukeelu kohaldamine välismaalasele, kelle sissesõit Eestisse on enne käesoleva seaduse jõustumist tõkestatud

Välismaalase suhtes, kelle sissesõit Eestisse on enne käesoleva seaduse jõustumist tõkestatud, kohaldatakse sissesõidukeeldu vastavalt käesoleva seaduse 5. peatükile.

§ 34¹. [Kehtetu -RT I 2004, 53, 369- jõust. 07.08.2004]

§ 34². Sunniraha rakendamine

Käesolevas seaduses ettenähtud sunniraha rakendatakse alates 2002. aasta 1. jaanuarist.

§ 35.–§ 36.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 37. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 1999. aasta 1. aprillil.

¹ Nõukogu direktiiv 2003/110/EÜ abi kohta läbisõidu puhul seoses väljasaatmisega õhuteed pidi (ELT L 321, 6.12.2003, lk 26–31), Nõukogu direktiiv 2004/81/EÜ elamisloa väljastamise kohta pädevate asutustega koostööd tegevatele kolmandate riikide kodanikele, kes on inimkaubanduse ohvrid või kelle ebaseaduslikule sisserändele on kaasa aidatud (ELT L 261, 06.08.2004, lk 19–23).
[RT I 2007, 9, 44- jõust. 01.02.2007]

Nõukogu määrus (EÜ) nr 2725/2000, mis käsitleb sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil (EÜT L 316, 15.12.2000, lk 1–10); nõukogu määrus (EÜ) nr 407/2002, millega nähakse ette sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteemi kehtestamist Dublini konventsiooni tõhusa kohaldamise eesmärgil käsitleva määruse (EÜ) nr 2725/2000 teatavad rakenduseeskirjad (EÜT L 62, 5.03.2002, lk 1–5).
[RT I 2010, 3, 4- jõust. 01.10.2010]